Birlik

27

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

20 AĞUSTOS 1979
FIYATI 10 TL.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Organı

ANTİ-DEMOKRATİK YASALAR VE SIKIYÖNETİM UYGULAMALARI ALTINDA GERÇEK SEÇİM ÖZGÜRLÜĞÜNDEN SÖZ EDİLEMEZ

«141-142 Kaldırılmalıdır»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi MYK üyesi Ali Kar, Ceza Yasasının 141 ve 142'nci maddeleri yüzünden seçimlerin anti-demokratik karakter taşıdığını söyledi.

Ali Kar, geçen hafta Burdur ve Isparta'da düzenlenen parti toplantısında şöyle dedi:

«Faşist Mussolini rejiminden alınmış 141 ve 142. ci maddeler, işçi sınıfının ve ezilen ulusun düşünce ve örgütlenme özgürlüğü üzerindeki ambargolarıdır. Bunlar kaldırılmadıkça siyasal demokrasiden ve serbest seçimlerden sözetmek güçtür.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, bilimsel sosyalizmin ve ulusal demokratik hareketin önündeki bu engellerin kaldırılması için tüm demokrasi güçlerini ortak mücadeleye çağırır.»

141. ve 142. maddelerin getirdiği yasakların tüm Avrupa ülkeleri ve komşularımız arasında sadece Türkiye'de bulunduğuna dikkati çeken Ali Kar, sözlerini şöyle sürdürdü:

«Büyük burjuva partileri Batı Avrupa demokrasilerini örnek gösterirler. Ama kendi demokrasi anlayışları burjuva demokrasilerinin bile gerisindedir. Örneğin Avrupa'da komünizmin yasaklanmış olduğu tek bir ülke bile yoktur.

Cumhuriyet Halk Partisi 141. ve 142. maddeleri kaldırmaya söz vermiş, fakat hükümete geldikten sonra bu vaadini de unutmuştur. Bu antidemokratik barikatların aşılması, ancak demokrasiden yana tüm güçlerin ortak çabasıyla mümkündür.»

Ali Kar, aynı zamanda «Türkiye Komünist Partisi üzerindeki yasağın kaldırılmasını da» isteyerek, Partisinin bu yolda aldığı «Kongre Kararları doğrultusunda demokratik mücadele vermeyi görev saydığını» söyledi.

«Yeni Toplumsal Anlaşmalara Hayır!»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu üyesi Tektaş Ağaoğlu Türk-İş ile hükümet arasında sürdürülen görüşmelerin yeni bir toplumsal anlaşmayı hedeflediğini, amacın İMF reçeteleri doğrultusunda işçi ücretlerinde kısıtlama yapmak olduğunu söyledi.

Tektaş Ağaoğlu'nun demeci şöyle:

«Türk-İş ile Halk Partisi hükümeti arasında sürdürülen görüşmeler kamu kesiminde çalışan yüzbinlerce işçinin haklı taleplerini kısmayı amaçlayan yeni bir toplumsal anlaşmanın kotarılmasına yöneliktir. İşçiler, ücretlerde zorunlu artışların kısıtlanması yanında «yönetime katılma» gibi aldatmacalarla oyalanmak istenmektedir.

Enflasyonun ortalama yüzde yüze yaklaştığı, ilâç fiyatlarına bir defada yüzde ikiyüz zam yapıldığı bir sırada yeni toplu sözleşmelerle saptanacak ücret artışlarına tavan koyma çabası, sosyal demokrasinin ne denli İMF tutsağı olduğunun açık kanıtıdır.

Tam bu sırada tekelci sermaye sözcülerinin memurlar adına sözde «sosyal adaletçi» kesilip, memur maaşlarının azlığından «şikâyetçi» olmaları da boşuna değildir. Bu konuyu dile dolayan işveren kesimi ve sağ basın, işçilerin haklı taleplerine karşı çıkılmasını sağlamak için demagojik gerekçeler uydurmaktadır.

İMF'ye tutsak olan Halk Partisi Hükümeti karaborsa, istifçilik, lokavt, sun'i yokluk gibi silahlarla saldırıya geçen işveren kesimi karşısında çaresizdir. Onun için bunalımı atlatma uğruna Milliyetçi Cephelerden devraldığı ekonomik enkazı İMF reçeteleri doğrultusunda emekçilerin sırtına yıkmaya uğraşıyor. Bunu yaparken işçi, köylü, memur ayrımı tanımıyor.

Ne köylüye ödenen yetersiz taban fiyatları, ne memur yurttaşlar üzerinde gün geçtikçe artan ekonomik baskı işçi ücretlerinin kısıtlanması çabalarını mazur gösteremez. Bundan önceki toplumsal anlaşmanın işçilere neye malolduğu sonuçlarıyla ortadadır. Yenileri de işçi sınıfı üzerinde ekonomik baskı ve sömürüyü büsbütün arttırmaktan başka sonuç vermeyecektir. İşçi sınıfımız ücretlerde sağlanacak her kısıntının işverenlerin cebine fahiş kâr olarak girdiğini çok iyi biliyor. İşçi sınıfımızın ileri sendikal örgütü DİSK'in yeni toplu sözleşme döneminde de sürdüreceği kararlı mücadele, tüm işçileri işverenlerin saldırısına karşı birleştirecek ve Halk Partisi Hükümetinin gerçekleştirmeye çalıştığı toplumsal anlaşma türü tüm uzlaşmaları kâğıt üstünde kalmaya mahkum edecektir.»

«Seçimlerin Sıkıyönetim Altında Yapılması, Demokrasiyle ve Serbest Seçim İlkesiyle Bağdaşmaz»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu MGK'nun sıkıyönetimin uzatılması yolundaki kararı eleştirerek özetle şöyle demiştir:

«Olağanüstü bir uygulama olan ve demokratik hakları kısıtlayan sıkıyönetimin yeniden uzatılmak istenmesi hükümetin yeni bir olumsuzluğudur. Çünkü demokrasi ancak ve ancak demokratik hak ve özgürlüklerin genişletilmesiyle korunabilir. Sıkıyönetim ise demokratik haklara yeni sınırlar getiren bir çeşit askeri yönetimdir.

Sıkıyönetimin bu genel niteliğinin yanısıra önümüzdeki seçimlerin sıkıyönetim altında yaptırılmak istenmesi, seçimlerde siyasal faaliyeti kısıtlamayla sonuçlanacak bir uygulamadır. Nitekim seçim yapılacak illerin 7'sinde hâlen sıkıyönetim bulunmaktadır. Ve sıkıyönetim komutanlıkları, bu illerde seçim çalışmalarını ancak son yirmi günle kısıtlayan bir tutum izlemektedirler. Siyasi partilerin İstanbul İl Başkanlarının seçim konusunda İstanbul Valisi ile yaptıkları toplantıda, sayın İstanbul Valisi, 23 Eylül'den önce bildiri ve el ilanı dağıtımı gibi seçim çalışmalarına izin vermek niyetinde olmadığını söylemiştir.

Partimiz, sıkıyönetimin ilânına karşı olduğu gibi, uzatılmasına da karşıdır.»

«Sıkıyönetim Demokrasinin Daha da Sınırlandırılmasıdır»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi MYK üyesi Çağatay Anadol, hükümetin sıkıyönetimi uzatmasını eleştirdi.

Çağatay Anadol şöyle dedi:

«Sıkıyönetimin insan haklarını korumak amacıyla getirildiği iddiası demokratik ilkelere ve gerçeklere aykırıdır. Demokrasi ancak daha geniş haklar, kitleler tarafından kullanıldığı ölçüde hayata geçirilebilir. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi özgürlükleri kısıtlayan her türlü tutuma karşıdır.

Sağcı partilerin sıkıyönetime karşı gözükmeleri bir aldatmacadır. Onlar gerçekte sıkıyönetime karşı çıkmıyorlar. Tam tersine bugünkü hükümetin sıkıyönetimi demokrasi güçleri ne karşı yeterince şiddet kullanmadığını iddia ederek bütünüyle 12 Mart özlemlerini ortaya koyuyorlar.

Bugünkü sıkıyönetimi ilk kez geçen yıl faşist milliyetçi hareket istemişti. Gerek sıkıyönetimin ilanı, gerekse kapsam ve alanının genişletilmesi konusunda Milliyetçi Hareket Partisi'nin dayatmalarına karşı Cumhuriyet Halk Partisi fazla direnememiş ve boyun eğerek acizini göstermiştir.

Cumhuriyet tarihinin yarısından fazlası sıkıyönetimler altında geçmiştir. Sıkıyönetim, ülkemizde zaten büyük kısıtlamalar altında tutulan demokrasinin daha da sınırlandırılmasıdır. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, iktidarda hangi burjuva partisinin bulunduğuna bakmaksızın daima sıkıyönetimin ve olağanüstü durum ilanının karşısında olmuştur ve olacaktır.»

«Faşist Milliyetçi Hareketin Hamisi AP'dir»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu, İstanbul Kartal ilçe örgütünde düzenlenen toplantıda yaptığı konuşmada faşist katillerin Adalet Partisi'nden himaye gördüklerini belirterek, özetle şunları söyledi:

«Adalet Partisi sözcüleri durmadan «anarşi»nin aldığı canlardan sö ediyorlar. «Anarşi» denilen olgu faşist saldırılardan kaynaklanmaktadır. Bu teşhis her gün yeni kanıt ve belgelerle resmen doğrulanmaktadır. Faşistlere kol kanat gererek demokrasi güçlerine karşı tırmandıransa en başta Adalet Partisi ve Demirel'dir. Ülkücü komandolar Adalet Partisi iktidarları fideliğinde yeşermişlerdir. Milliyetçi Cephe Hükümetlerinde faşist milliyetçi hareketi her türlü iktidar nimetinden yararlandıran Demirel'dir. «Bana milliyetçiler suç işliyor dedirtmezsiniz» diyerek ülkücü canileri koruyup teşvik eden de odur. Adalet Partisi, parababası tekelciler adına yıllardır faşizmle işbirliği yapmayı siyaset bellemiştir.»

Faşist saldırganlığın açıkça kayırılmasının işçi sınıfını ve emekçi kitleleri ekonomik-demokratik haklar ve siyasi iktidar için mücadeleden alıkoymayı amaçladığını belirten Yusufoğlu şöyle devam etti:

«Adalet Partililerin «anarşi»den yakınmaları tam bir ikiyüzlülük örneğidir. Faşist canilerin yarattığı terörü kendine siyasi sermaye yapan Adalet Partisi, ilericilerin, yurtseverlerin, sosyalistlerin kanlarına basa basa iktidar olup ülkeyi emperyalizmin ve tekelcilerin diledikleri gibi at oynattıkları kapalı av alanına çevirmek istemektedir.

İşçi sınıfımız başta olmak üzere tüm halk güçlerinin kararlı mücadelesi bu tertibe geçit vermeyecektir.»

«Denizli'deki Cinayet Faşist Bir Provokasyondur»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Teşkilâtlanma Sekreteri Aydoğan Gezer, önceki gün Denizli'de üç solcu gencin öldürülmesi olayını TSİP lilerle bağlantı içinde veren bazı gazete haberlerini yalanlamış «yaptığımız incelemeler bu hunhar cinayeti ülkücülerin işlediğini göstermektedir» diyerek TSİP'in hiçbir terör eylemiyle kesin olarak en küçük bir ilişkisi bulunmadığını söylemiştir. Gezer, olayı anti-faşist bir miting öncesinde yapılan saldırıyı «faşist bir provokasyon» diye nitelemiştir.

Aydoğan Gezer'in açıklaması şöyledir:

«Bazı gazetelerin çeşitli baskılarında önceki gün Denizli'de üç gencin öldürülmesi olayı ile TSİP üyeleri arasında bir bağıntı olduğuna dair haberler yeralmıştır. Bu haberler tümüyle kaynağı meçhul ve yanlış bilgilendirme sonucudur. Gazetelerde haber kaynağı Denizli emniyeti olarak gösterildiği halde, Denizli valisiyle yaptığımız telefon görüşmesinde, Vali, olayı TSİP'e maledEn herhangi bir açıklamanın yapılmamış olduğunu söyledi. Nitekim Denizli örgütümüz aracılığıyla yaptığımız incelemede, saldırının ülkücüler tarafından yapıldığını öğrendik.

MHP'ye ve faşizme karşı çeşitli demokratik kuruluşlarının düzenlediği miting öncesinde yapılan bu hunhar saldırı ve cinayet olayı tümüyle bir faşist provokasyondur.»

Aydoğan Gezer, TSİP'in bugüne değin **hiçbir terör eylemiyle** en küçük bir ilişkisinin dahi bulunmadığını söylemiş ve polisin olayı «iki sol grup arasında çıkan çatışma» diye tanıtmasını da emniyetteki ülkücü yandaşlarının bir komplosu olarak nitelemiştir.

SEÇİMLERİ SIKIYÖNETİM ALTINDA YAPTIRMAK KİTLELERİN DEMOKRATİK HAKLARINA AĞIR BİR DARBE VURMAKTIR

Geçtiğimiz hafta içinde bir açıklama yapan Cumhurbaşkanı, «ordunun kışlasına geri dönmesinden» yana olduğunu açıklamış, ve esas amaçlarının da, bunu sağlayacak şartların yaratılması olduğunu öne sürmüştü. Demek ki, ordunun «kendi görevine» geri dönmesi için, bu «artık-göreve» onu zorlayan şartların başında gelen «terörü» ortadan kaldırmış olması gerekiyor.

Cumhurbaşkanının açıklamasını, sıkıyönetimin uzatılması konusunu görüşen Milli Güvenlik Kurulu'nun yaptığı açıklama izledi. Milli Güvenlik Kurulu açıklamasında, devlet etkinliğinin arttığı, olayların azaldığı, bu nedenle de kurulun sıkıyönetimin iki ay daha uygulanmasının yararlı olacağı görüşünde olduğu beyan edildi.

Hükümet ise, her zaman olduğu «veya olmak zorunda olduğu» gibi, Milli Güvenlik Kurulu'nun kendisine «tavsiye» ettiği görüşü benimsedi. Şimdi Meclisler ortak toplantıya çağrılacak ve sıkıyönetim iki ay daha uzatılmış olacak.

Sıkıyönetimin bir kere daha ve iki ay olarak uzatılmasının, bundan önceki uzatmalardan bazı farkları var. Bu farklardan biri, sıkıyönetimin uzatılmasıyla birlikte, önümüzdeki Kısmi Senato Seçimlerine sıkıyönetim altında girilecek olmasıdır. Bir diğer farklılık ise, sıkıyönetimin, seçimler gibi temel demokratik bir olayda bile uygulanabileceğinin, bu yüzden de, sıkıyönetim uygulamasının demokrasiye ters düşmediğinin, tam tersine onunla bütünleştiğinin «kanıtlanmış» (!) olacağıdır.

Bu nedene, sıkıyönetim altında seçimlere gidilmesinin siyasal ve demokratik sonuçlarını irdelemekte yarar vardır.

Uzatmanın kendisi, inandırıcı bir gerekçeye dayandırılmamış. Esasen bu mümkün de değildir. Eğer sıkıyönetim «terörü» önlemek için getirildiyse, önliyemediği görüldü .Çünkü, terörün esas kaynakları üzerine gidilmedi. MHP ve ÜGD faaliyetlerini sıkıyönetim döneminde daha da artırarak sürdürdüler. Ve faşist hareketin lagal ve illegal örgütleri, sıkıyönetime rağmen eylemlerini sürdürebiliyorlar. Sıkıyönetimin önlem olmadığı anlaşıldı.

Bir başka şey daha anlaşıldı. Demokrasinin, onu tehdit eden terörden, demokratik olmayan araç ve işleyiş biçimleriyle korunamıyacağı. Sıkıyönetimin ise demokratik bir yönetimle ya da demokrasiyle bağdaşamıyacağı, «ismiyle müsemma» bir kesinlikte görülmüştür. O halde, terörün önlenmesiyle ve demokrasiyle sıkıyönetimin hiç bir mantıkı bağı yoktur. Kaldı ki sıkıyönetim, ordunun «kendi göreviyle» ters düşmesinden değil, bu «kendi görevi»nin demokrasiyle ters düşmesinden ötürü kaldırılmalıdır.

Sıkıyönetimin uzatılmasının demokrasiyle bağdaşmaması bir yana, seçimlere sıkıyönetim altında gitmeyi göze almak, demokrasiyi en dar çerçevesiyle bile kaale almamak anlamına gelir. Çünkü, en başta egemen sınıfların kendisi, seçimleri ve parlamentoyu demokrasinin kanıtı, hattâ nabzı olarak görmek ve göstermektedirler. Bu nedenle seçimleri «kurallarına uygun olarak geçiştirmek» burjuvaların her zaman kaygusu olmuştur. Türkiye'de de geçmişte seçimlere sıkıyönetim altında gidilmesinden kaçınılmıştır. 1973 seçimlerinden önce 12 Mart'tan beri süregelen sıkıyönetim uygulamasına, «seçimlere gidildiği» için son verilmişti.

Bu kez aynı kaygunun duyulmadığını, duyulsa bile önemsenmediğini görüyoruz. Kayguyu, alışılagelenin aksine, Milli Güvenlik Kurulu'nun kamuoyuna açıklama yapması ve uzatmadan yana olduğunun gerekçelerini belirtme lüzumunu duyması dile getiriyor. Önemsenmediğini ise, iki ay daha uzatılması...

Kuşkusuz, seçimlerin demokratik bir niteliği vardır, ya da, burjuva demokrasisinin kuralları açısından, olmalıdır. Çünkü burjuva demokrasinin kendisi, asgâri olarak, halk kitlelerinin iradelerini, sermaye düzeni lehine «ama özgürce» açığa vurmaları temeli üzerinde ayakta durabilir! Eğer, demokrasinin bu asgâri kuralı bile önemsenmiyorsa, demokrasinin kendisinin bile önemsenmediğine dair güçlü eğilimlerin bulunduğu anlaşılır.

İşte, seçimlere sıkıyönetim altında gidilecek olmasından çıkan ilk ve önemli sonuç budur. Artık esas mesele, «Türkiye'de işlerin iyi gitmesidir» ve işlerin iyi gitmesi için gerektiğinde demokrasiden de vazgeçilebilir. Nitekim Türkiye'de tekelciler böyle düşündüklerini ve bunu istediklerini, bir çok kez dile getirmişler, işlerinin iyi gitmesi için bunu zorlamışlardır. Ama bu kez bu eğilim çok daha cüretkâr bir biçimde kendisini açığa vuruyor.

Sıkıyönetim altında yapılacak seçimlerin «demokratik» olacağından söz edilemez. Seçimler, her türlü siyasi çalışmanın engelsiz yapılabilmesini gerektirir. Bu, özellikle sol ve sosyalist güçler açısından, yani emekçi sınıflar ve onların politikaları açısından önemlidir. Çünkü, burjuva partileri, iktidarda ya da muhalefete olsunlar, potilikalarını her zaman engelsiz ve özgürce yaymaktadırlar. Seçim dönemlerinde ise bu partilerin harekete geçirdikleri, programlarını ve politıkalarını tanıtan çalışmalar değildir. Onlar, mevcut düzenin, şu ya da bu ölçüde bütünleştikleri kurumlaşmış mekanizmalarına sığınarak, seçmenleri değil, onların oylarını etkilemeye çalışırlar. Kısacası, burjuva partileri kitlelerde yeni yönelimler yaratmak, ya da doğan yönelimleri güçlendirmek için değil, siyasal alandaki parsellerini korumak ve büyütmek için propoganda yaparlar.

Aynı şey sol ve sosyalist partiler için varit değildir. Bunlar açısından seçim çalışması, kitlelerle bağ kurmak, emekçilerin yaşamına girerek onlara kendi politikalarını somut olarak götürmektir. Bu politikalar ise, mevcut düzenin kurumlaşmış gerici aygıtlarına karşı muhalefet demektir. Dolayısıyla seçim çalışmalarının engelsiz yürütülmesi, öncelikle sosyalist partileri ilgilendirir. Sosyalist partiler emekçilerin çıkarlarını savunmaktadırlar ve bu çıkarların başlıca güvencesi olarak demokrasiyi görmektedirler. Onların demokrasiyi koruyup geliştirmeye yönelik propagandaları, varolan pek çok yasal engelin yanında, demokrasinin kendisiyle bağdaşmayan sıkıyönetim tarafından da engellenmiş olacaktır. Çünkü demokrasiyi savunmakla sıkıyönetime karşı çıkmak hemen aynı konumdan mümkün olmaktadır.

Üstelik sıkıyönetimin bugüne kadarki uygulamaları, siyasal çalışmanın en temel haklara ve insan özgürlüklerine dayalı biçimlerini bile yasaklamak ya da kısıtlamak olarak karakterize edilebilir. Afişleme, bildiri, el ilânı kapalı ve açık toplantılar gibi temel siyasi çalışma biçimleri sıkıyönetim komutanlıkları tarafından sosyalist partilere yasaklandı. Pek çok sol ve sosyalist yayının, kitlelerle propaganda bağları kurmaması için türlü baskılar denendi. Propogandanın bu «doğal» biçimlerine tahammül edemeyen sıkıyönetim uygulamalarının, daha yaygın ve gelişmiş biçimi olarak seçim propagandalarına tahammül edeceğinin hiç bir garantisi yoktur.

Sıkıyönetim altında bir seçim, bütün bu genel anti-demokratik sonuçlar bakımından olduğu kadar, sosyal demokrasinin, zorlandığında nereye kadar varacağını kanıtlaması yönünden de önem taşımaktadır.: Demokratikliğini bugüne kadar demokrasinin lâfta şampiyonluğunu yapmaktan başka hiç bir yoldan kanıtlayamayan CHP, demokrasi olmaksızın da yaşıyabileceğini ise pek çok yoldan kanıtlamıştır. CHP'nin, sürekli dikkat çektiğimiz bu niteliği, hükümet olduğu bu dönemde, sıkıyönetimli bir seçime razı olmasıyla daha da derinleşmiş olmaktadır.

Bütün bunlardan sonra eklenmelidir ki, demokrasi mücadelesinin elverişli alanlarından biri olarak gördüğümüz seçimlerde bilimsel sosyalist politikalarımızı, mümkün olan en geniş biçimde emekçi kitlelere götürmeye devam edeceğiz. Çünkü, bu konuda bizim, burjuva partilerinden farklı olarak, kitlelerin içinde, onların yanında ve onların taleplerine uygunluğumuz gibi bir avantajımız vardır. Emekçiler, hem sosyal demokrasiyi, silâhların gölgesindeki «demokrasi sandıklarına» bakarak bir kere daha öğrenmiş olacaklar, hem de bütün bunlara rağmen kendilerine kadar uzanmayı başaran politikalarımızla bizleri tanımış olacaklardır.

MİLYONLARLA «DİNAMİK MÜDAFAA!»

Ekrem Çakıroğlu

Odalar Birliği eski Genel Başkanı Sezai Dıblan ve yönetim kurulu üyeleri hakkında, yadadışı bir şekilde harcadıkları yaklaşık 4 milyon lira nedeniyle Ankara Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlık soruşturması açıldı. Bakanlık müfettişlerinin belgeleriyle birlikte ortaya çıkardıkları usulsuzlüğü açıklayan Ticaret Bakanı, 3 milyon 981 bin lira tutarındaki paranın, «özel sektörün dinamik müdafaası»nın yapılması adi altında çekildiğini belirtti.

Gerçi bu paraların kimlere verildiği bilinmiyor ama, «özel sektörün dinamik müdafaası» için parababalarının neler yaptıkları hep bilinir. Ankara'nın en lüks otellerinin lobilerinde, «kritik dönemlerde» karargâh kuran «hür teşebbüs» erbabının su gibi para harcayarak «müdafaa» yaptıkları gazete sütunlarına sık sık yansır. Ankara'nın nabzının zaman zaman otel lobilerinde atmaya başladığı bilinir. Bu işin çoğu zaman lobilerde bitmeyip otellerin yukarı katlarına dek uzandığı de bilinir. En iyi müdafaa hücumdur ilkesini hiç akıldan çıkarmayan «güzide işadamlarımızın», kasa dairesinden yatak odalarına kadar uzayan bir hat üzerinde nasıl da cansiperane bir «müdafaa» yaptıkları kulaktan kulağa anlatılır durur.

Bu «müdafaa» çabaları hemen her devirde sergilenir. Daha geçtiğimiz günlerde ,Ankara'nın büyük otel lobileri ilaç tekellerinin istilasına uğramadı mı? Yeni ilaç fiyatları, resmen ilân edilmeden çok önce bu lobilerde kesinleşmedi mi? Otellerdeki karargahlardan gelen talimata uyarak, ilaç tekelleri zamların ilanından önce bastırdıkları prospektüslere yeni fiyatları kuruşu kuruşuna yazmadılar mı?

Seçim dönemlerinden milletvekili açık arttırmalarına, bakanlıkta iş takibinden genel müdür tayin ve azillerine kadar pek çok konuda parababalarının harcadıkları haddi hesabı olmayan milyonlarca para ile karşılaştırılacak, olursa, Odalar Birliği eski yöneticilerinin 4 milyon liracık «dinamik müdafaa» harcamalarının devede kulak mertebesinde kaldığı kolaylıkla görülür. Eh, bu kadar «masumane» bir harcama için de, anlı şanlı Dıblan'dan hesap sormak doğrusu pek yakışık almaz! Hem yakışık alsa bile ne yazar ki? Gelsin «özel sektörün dinamik müdafaası»!

Tekelciler, bürokrasiden, mevzuattan yakınıp dururlar. Hani bilmeyen de sanır ki, bu «belâlar» ayak bağı olmasa, tekelciler ortalığı bir anda güllük gülistanlık kılacaklar. Türkiye'nin «küçük Amerika» olması zaten eli kulağındadır da, ah şu mevzuat ve bürokrat hazretleri olmasa! Sanki bu belâlar yüzünden, Türkiye için canlarını dişlerine takıp didinen tekelcilerin elleri kolları bağlanır, bütün şevkleri kırılır, basıretleri düğümlenirmiş!

Oysa tekelciler için her yol açıktır. Daha doğrusu şu ya da bu şekilde her yol Roma 'ya çıkar! Ama tekelcilerin ayyuka çıkan sızlanmaları haksız da değildir hani! Alt tarafı yüzde ikiyüzlük bir zam talebi için, ya da bır genel müdürün ayağının kaydırılması için, Ankara'da otel lobilerinde sürünmenin ne alemi var?! Bunca zaman ve para israfına ne gerek var? «Yaşasın gerçekten ucuz ve tam uysal devlet»!.. Hem faşizm ne güne duruyor? Hitler, iktidara gelmezden önce, Bayer'inden Krupp'una dek büyük baş Alman tekelcilerinin pek çoğu, harf sekmeksizin «dinamik müdafaa» adı altında Nazilere para yardımı yapmadılar mı?

Son olarak bir noktaya daha değinsek yeridir. Sosyal demokrasinin böylesi iddiaları açıklamayı seçimler öncesinde hatırlaması, acaba sırf bir tesadüf eseri midir? Hani bu tesadüfse, stokçularla uğraşmayı yeni akıl etmesi de mi tesadüftür? Bir başbakan, seçim yasakları başlamadan hemen önce jet hızıyla 15 ilde bol keseden temeller atarsa ve bu 15 ilden 14'ünde seçim varsa, bu da mı tesadüftür?!

Benzetmek gibi olmasın ama, sosyal demokrasinin «dinamik müdafaa» yöntemlerinin, diğer burjuva partilerinkinden hiç de farklı olmaması, bizce bir tesadüf değildir!..

Bir İş Cinayeti Daha!

GRİZU PATLAMASINDAN 6 İŞÇİ ÖLDÜ

Geçtiğimiz hafta Zonguldak Maden Havzasında meydana gelen grizu patlaması sonucunda 6 işçi ölmüştür. Böylece, yılbaşından bu yana maden kazalarında ölen işçilerin sayısı 35'e yükselmiştir!

Türkiye, iş kazalarının çokluğu bakımından dünyada en önde gelen ülkelerden bir tanesidir. Her yıl çeşitli işkollarında çok sayıda işçi, iş «kaza»ları sonucunda hayatını kaybetmektedir.

Kapitalizm, genel olarak kâra yönelik işlevinden dolayı üretim maliyetlerini düşürmek için insan sağlığına zarar verecek faktörlerin düzeltilmesi doğrultusunda önlem almaktan kaçınır. Çevrenin kirlenmesi, doğa dengesinin bozulması, çalışanların iş güvencelerinin sağlanması kapitalistleri hemen hiç ilgilendirmeyen konulardır. Ancak, gelişmiş kapitalist ülkelerde halk kitlelerinin dayatmalarıyla tekelciler işçi sağlığı ve çevre kirlenmesini önlemek için bazı tedbirler almışlardır ve bu konuda yasal yaptırımlar düzenlenmiştir.

Türkiye'de ise, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda hiç bir önlem alınmamaktadır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda çıkarılmış bir kaç yasa ise alabildiğince yetersizdir. Örneğin, bir işveren yasada belirtilen önlemleri işyerinde almazsa 250 lira gibi komik bir ceza ödemektedir. Türkiye'nin aç gözlü kapitalistleri işçi sağlığı ve iş güvenliği için en ufak bir önlem dahi almamaktadırlar. Almaya da zorlanmamaktadırlar!

Son olarak Zonguldak'ta 6 işçinin ölmesiyle sonuçlanan iş kazası, bunun en tipik ve güncel örneğidir. Yıllardır ocak çökmelerinden, grizu patlamalarından dolayı binlerce hayat yitmiştir. Bu ölümlerin tek nedeni maden ocaklarında hiç bir önlemin alınmamasıdır. Oysa, dünyanın pek çok ülkesinde maden ocağı kazaları asgari düzeye indirilmiştir. Türkiye'de ise, her yıl bir çok kez yinelenen bu kazalara seyirci kalınmakta, yoğun sömürünün yanı sıra işçiler bile bile yer altına ölüme yolcu edilmektedir!

Türkiye'de son yıllarda, DİSK, Türk Tabibler Birliği ve ilerici örgütler işçi sağlığı ve iş güvenliği için kampanya başlatmışlardır. Türk Tabipler Birliği geçen yıl düzenlediği bir konferansla işçi sağlığı ve iş güvenliği sorununu verilerle ve önerilerle komuoyuna duyurmuştur. Ancak, henüz bu konuda konferanslar ötesinde somut girişimler yapılmamıştır.

Türkiye'de iş başında bulunan sosyal demokrat iktidar Dünya Çalışma Örgütü'ne (İLO) bizzat bir bakanını göndererek bu örgütün kararlarına katılmıştı. Buna rağmen CHP hükümeti her konuda olduğu gibi bu konuda da vurdumduymaz davranmakta ve en küçük bir çaba dahi göstermemektedir.

İş cinayetleri ülkemizde sosyal bir facia haline gelmiştir. Sendikalar, demokratik örgütler işçi sağlığı ve iş güvenliği için daha somut adımlar atmak zorundadırlar. Sosyal Demokrat hükümet bu konuda sıkıştırılmalı, sendikalar toplu sözleşmelerinde ücret artışları kadar iş güvenliği ve işçi sağlığı için de maddeler koymalıdırlar.

Üniversite Sınav Sonuçları Düzenin Açmazının ve Yozlaşmasının Kanıtı Olmuştur

450 bini aşkın lise mezunu gencin katıldığı ve ancak 45 binine «başını sokacak» bir okul vaadeden üniversite seçme sınavlarının sonuçları belli oldu. «Başını sokacak yer» bulanlar sevindiler, ötekiler üzüldüler. 400 bini aşkın genç ve aydın insan, şimdi düzenin şu ya da bu yanından hayata tutunmaya çalışacak.

Sınav sonuçlarının oransal göstergesi bile kapitalizmin gençliğe neyi ne kadar verebileceğini açıkça gösteriyor. Her yüz kişiden on kişiye, kendisini «geliştirme»nin sınırlı araçlarını veren sistem, 90 kişiyi de ucuz emek pazarına savuruyor, ya da kapitalizmin kaosuna!

Hep görüldü ki, eğitim sisteminin kategorik aşamaları arasındaki bağıntı bozuk işliyor. Özellikle lise-üniversite arasındaki ilişki, eğitim sisteminin düzene bağlı olan yozlaşmasını ve açmazını çarpıcı biçimde açığa vuruyor.

Burada bir «adaletsizliğin» olduğu söylenegelir. Geri yörelerin lise çıkışlı gençlerinin, daha başlangıcında haksızlığa uğradıklarından sözedilerek, büyük kentlerde yetişen öğrencilerin şansına ağırlık verilir. Doğruluk payı olsa bile bu türden kıyaslamalar, her yıl 400 bin gencin neden haksızlığa uğradığını açıklamaya yetmiyor. Çünkü açıklama, eğitim hizmetlerinin dengesiz dağılımından çok, toplumsal örgütlenmenin dengesizliğinde yatıyor.

İlk akla gelen şunlar:

— Elemenin ölçütleri büyük kent öğrencilerinin şansını arttırıyor. Hem o kadar artırıyor ki, bire elli! Bu da, eğitim hizmetlerinin dağılımındaki denge veya dengesizliği gösteriyor.

— Eğitime başlatırkenki ilke cehalete son vermek iken, bu ilke lise bitiminde yetişmiş emek talebine dönüşüyor. Cehalet çoksa ve yetişmiş emeğe talep az ise, üniversite giriş kapılarında ortaya çıkan diploma yığılmasından daha doğal bir sonuç olamaz.

— Ekonomik örgütlenme işin başında eğitime ilgisiz kalıyor. Çünkü ilkel ve anarşiktir, yarın neye ne kadar ihtiyaç duyacağını bilmemektedir. Ama somut ihtiyacına yeteni kadarını, üniversite çıkışında yakalamanın avantajıyla rahat hareket etmektedir. Yani, seçme hakkı emeğin değil, sermayenin olmaktadır.

— Ekonomik örgütleniş, kapitalist olmakla yetinmeyip, dışa bağımlıdır da. Bu bağımlı yapı, emeğin kullanımı ile eğitimini birlikte yürütmekten âcizdir. Plânını ve sonuçlarını kendisi tayin etmediği için, yani, kendi dinamikleri güçsüz olduğu için, eğitimin planlamasına da katılmamaktadır. Eğitimle ekonominin ihtiyaçları arasında bir uyumlu gelişme yoktur. Bunun açık sonucu ise, somut işe insan yetiştirmek yerine, yetişmiş insanlardan emek devşirmek olmaktadır.

Her yıl 400 bin insan!

Kapitalizmin kendi mezar kazıyıcılarını yetiştirmesi, bu değilse nedir ki?

Tekelcileri Seven İstifçiliğe Katlanmalıdır!

Hükümet iki yıl boyunca, halkın yaşamında yokluğu hissedilen malların döviz yokluğundan ileri geldiği düşüncesini yaydı. Bunda haklılık payı vardı. Ama, seçimlere doğru iş değişti. Her gün bir stokçu ve karaborsacı yakalanıyor, böylece kıtlığın «yeni müsebbipleri» ortaya çıkarılıyor.

Yoklukların stokçulardan kaynaklandığını, stokçuların ise işadamları olduğunu, onlara karşı mücadele ederek de CHP'nin emekçi halktan yana olduğunu, eğer seçimlere doğru kanıtlayabilirse sosyal demokrasi kaybettiği puanların bir kısmını geri alabileceğini mi hesaplıyor?

Muhalefette ya da seçim hesapları işin içine girdiğinde CHP'nin sol görünme hevesi kabarır. Böylece, halka veremediklerinin kendisinden kaynaklanmadığını seçim alanlarında malzeme olarak kullanabileceği umulur. Ama bu taktik, iflâs etmiş CHP'nin elinde eski işlevini artık göremeyecek.

Çünkü stokçuluk şu son aylarda ortaya çıkmış bir olay değildir. Paranın değeri bir yılda yüzde 70 kadar düşüyor, fiyatlar her hafta değişiyor ve bir yıl içinde yüzde 100 artıyorsa, bu ekonomide stokçuluk en kârlı iştir ve önlenemezdir. Kapitalistlerin bu denli kolay bir kazanç yolunu terketmeleri beklenemez. Ve zaten, fiyat artışlarını kontrol edilemez biçimde artıran bir zorlama yol da stokçuluk ve karaborsacılıktır. CHP, bunun farkına ancak 20 ay sonra vardığına kimi inandıracaktır?

Piyasada bulunmayan yağ, ilâç, ampul, tüp gaz vb. temel ihtiyaç mallarının nerelerde bulunduğu bellidir. Stokçuluk, karaborsacılık ve istifçilik doğrudan tekelci kapitalizmden kaynaklanır ve onun işleyiş biçimlerinden biridir. Bir yandan tekelcilerin arkasını sıvazlayacak ve onların ekonomi üzerindeki etkinliklerini arttıran uygulamalardan vazgeçmiyeceksin, arkasından bu yaptıklarının sonuçlarıyla — hem de zaptiye usulleriyle — savaşmayı umacaksın!

Buna halkı inandırmanın olanağı kalmamıştır. Hem stokçuluğun esas sebebinin tekeller olduğu, hem de sosyal demokrasinin tekellerden yana olduğu emekçi yığınların bilincinde açığa çıkmıştır. CHP'nin umutsuz çabası bile, bunu kanıtlar.

Tekelleri seven stokçuluğa, kapitalizmi seven haksız kazanca, sermayeyi seven halkın öfkesine tahammül etmek, katlanmak zorundadır.

TSİP: İŞTİFCİLİĞİN ASIL KAYNAĞI TEKELCİ SERMAYEDİR

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi MYK üyesi Aydoğan Gezer, temel ihtiyaç maddelerinin istifçiler, karaborsacılar, ihtikârcılar elinde sermaye sınıfına büyük vurgunlar sağladığını söyledi.

Aydoğan Gezer şöyle dedi:

«Piyasada bulunmayan ihtiyaç maddelerini istifleyerek karaborsaya sürmek sadece aracılarla perakendecilerin marifeti değildir. İstifçiliğin, karaborsacılığın kaynağı, üretimi ve piyasayı elinde tutan tekelci kapitalistlerdir.

Hükümet, özel sektörün istifçiliği kendisine karşı kullandığını söyleyerek ithalâta başvurmuştur ve aczini göstermiştir. Bundan da yabancı tekeller kârlı çıkmışlardır. Kapitalist düzeni savunan Cumhuriyet Halk Partisi'nin istifçiliğe ve karaborsacılığa karşı mücadele edemeyeceği açıktır.»

Çekilen sıkıntıların suçlusunun kapitalizm olduğunu söyleyen Aydoğan Gezer, sözlerini şöyle sürdürdü:

«Hem kapitalizmi ve parababalarını savunmak, hem de halkçı olmak mümkün değildir. Sömürenle sömürülen, ezenle ezilen arasında bir üçüncü yol yoktur. Ya sömürücülere hizmet edersin, ya da onlardan yanasın. Emekçilere orta yol göstermek halkı aldatmaktır. Burjuva partileri kendi aralarındaki çekişmeleri yurttaşlara hizmet yarışı diye tanıtarak her seçimde oy avcılığına çıkarlar. Oysa onların hepsi şu ya da bu şekilde kapitalist düzenin emrindedir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, sömürücülerin, vurguncuların, soyguncuların düzenine karşı halkı birleşmeye ve ortak mücadeleye çağırıyor.»

«Özel Sektör Demokrasiye Karşıdır»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi MYK üyesi Tektaş Ağaoğlu, işveren kuruluşlarının «özel teşebbüsün dinamik müdafaası» adı altında harcadıkları milyonlar konusunda şöyle dedi:

«Kendilerine 'hür teşebbüs' diyen tekelci kapitalistler işçilerin, köylülerin, tüm emekçilerin sermayeye karşı uyanışı önünde telâşa kapılmışlardır. Burjuvazi kendi sınıf egemenliğini koruyan otoriteyi güçlendirmeye çalışırken, yüzmilyonlar harcayarak halk ve demokrasi güçlerine karşı yeni tertiplere başvurmaktadır. Halk gıdasızlıktan, ilâçsızlıktan, yoksulluktan kıvranırken, parababaları yeni aşırı kârlar ve zamlar peşinde koşmaktadırlar.»

Tektaş Ağaoğlu sözlerini şöyle sürdürdü:

«Bu düzen sömürüyle baskının meşru sayıldığı, halkın çıkarlarını savunanlarınsa suçlu gösterildiği bir düzendir. Sermaye sınıfı faşist miliyetçi harekete ve onun suç ortaklarına arka çıkmakta, 'otoriter demokrasi' safsatasıyla kanlı bir faşist diktatörlüğü planlamaktadırlar. Kapitalistler kendi iktidarlarını tehlikede görünce 'hür teşebbüsün dinamik müdafaası' diye faşizme sarılırlar.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi sermayenin sınıf egemenliğinin en zorba biçimi olan faşizm emellerine karşı tüm demokrasi güçlerini birleşmeye ve dayanışmaya çağırmaktadır. Sadece faşizme karşı değil, aynı zamanda sermayenin bütün politikalarına karşı birleşmemiz âcil görevimizdir.»

«Teknik Personelin Yan Ödemelerinde Öngörülen Artışlar Düşük Tutulmuştur»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Başkanlık Kurulu üyesi Çağatay Anadol, kamu sektöründe çalışan teknik personelin yan ödemeleriyle ilgili kararnamenin politik nedenle geciktirilmesi ve öngörülen artışın yetersizliği üzerine şu demeci verdi:

«Kamu sektöründe çalışan teknik elemanların yan ödemeleri ile ilgili kararname aylarca bekletilmiştir. Son günlerde hükümetin bu konuda karar vereceği söylenmektedir. Cumhuriyet Halk Partisi'nin teknik elemanlara yan ödemeler kararnamesini seçim öncesine kadar geciktirilmiş olması seçimlere ve oy hesabına dönük bir politik tutumdur.

Kaldı ki, hükümetin bu yan ödemelerde öngördüğü artışlar ülkemizdeki fiyat artışlarının yüzdesinin çok çok altındadır. Fiyat artışlarının yüzde yüz yetmişe kadar vardığı koşullarda, öngörülen yan ödeme arttırımı teknik elemanların aylık gelirinin yüzde otuz oranında artmasını bile sağlayamayacaktır. Bu demektir ki, tüm emekçilerin olduğu gibi, teknik elemanların da yaşama ve çalışma koşulları, yüksek enflasyon oranı ve astronomik fiyat artışları karşısında her geçen gün daha da kötüye gitmektedir.»

«Fedâkar» Tekelciler!

25. sayımızda «AET ile ilişkilerin 21. yıldönümünde Tekelcilerin 'Treni Kaçırma Korkusu!» başlıklı bir yazı yayınlamıştık. Yazıda, Yunanistan'ın AET'ye tam üyeliğinin gerçekleşmesinden sonra yerli tekelcilerin, hayalini kurdukları tatlı kârları Yunan tekelcilerine kaptırmanın telâşıyla, bir an önce ve ne pahasına olursa olsun Türkiye'nin AET'ye tam üyeliğinin gerçekleşmesini ister olduklarını belirtmiş ve «Bugüne dek AET konusunda çıkarları gereği ortak bir anlayışa varamamış olan egemen sınıfların bu muhtemel 'tehlike' karşısında ne ölçüde birlikte hareket edebileceklerini önümüzdeki dönemde hep birlikte göreceğiz» demiştik.

Geçtiğimiz günlerde, tekelcilerin «treni kaçırma korkusu» ile neleri göze aldıklarını gösteren ilginç bir örnek gazetelerde yer aldı. İstanbul Sanayi Odası'nın aylık olağan toplantısında konuşan ve toplantıda bulunan parababalarının çoğunluğunun görüşünü dile getirdiği söylenen Profilo patronu Jak Kamhi, yine malûm muhtemel «tehlike»den sözederek, «Sanayiin bir kesimini feda ederek Ortak Pazar'a tam üye olmalıyız» dedi. Haberi veren Günaydın gazetesi, haberi şöyle sürdürüyor: «Daha sonra söz alan sanayicilerden Üzeyir Garih ile İstanbul Ticaret Odası Başkanı Nuh Kuşçulu da Jak Kamhi'nin görüşlerini destekler konuştular. Yapılan toplantıda bazı konuşmacıların, tam üyelik gerçekleşmesi halinde hangi sanayi kollarının devre dışı bırakılacağı konusunda araştırma istedikleri de görüldü.» (Günaydın, 17 Ağustos).

Evet, «fedakâr» tekelciler, zaten bağımlı, montajcı, güdük ve çarpık olan Türkiye sanayiinin «bir kesimini» de feda etmeye, devre dışı bırakmaya açıktan açığa soyundular. Anlaşılan şimdi tartışacakları konu hangi kesimin «devre dışı» bırakılacağı. Bu konuda nasıl anlaşılır, uzlaşırlar bilemeyiz. Ama tekelcilerimizin bu üstün «fedakârlık»larını takdir etmemek de mümkün değil hani! Düzen onların düzeni, gün onların günü! Alırlar da, satarlar da! Kim karışabilir ki?!

«Bırakınız batırsınlar, bırakınız satsınlar!» Değmeyin «fedakâr» tekelcilere!...

Anti-Komünizmin Sakızları Nasıl Yaratılır?

Faşistler, cümle gericiler, onların siyasi ve gayrisiyasi sözcüleri, «boyalı» basın ağız birliği etmişler, ODTÜ'nün açılış töreninde «komünistler istiklâl marşında ayağa kalkmadılar, sonra da enternasyonali söylediler» diye vaveyla kopartıyorlar.

Bir kere olayı baştan aşağı çarpıtıyorlar. Çünkü istiklâl marşında ayağa kalkmayanların sayısı son derece düşük olduğu gibi, enternasyonali söyleyenlerle ayağa kalkmayanlar aynı kişiler değilmiş!

Ama tüm gerici ve halk düşmanı güçler bu **densizlik**'ten kendilerine dehşetli bir karşı programda, aylarca çiğniyecekleri bir anti-komünizm sakızı çıkarmayı becermişlerdir.

Neden «densizlik» diyoruz?

Hemen belirtelim ki, ne bir ülkenin istiklaline, yani bağımsızlığına sahip çıkmanın kıstası, içinde bol miktarda **ırkçı** motiflerin yer aldığı istiklâl marşında ayağa kalkıp kalkmamakla ölçülür, ne de böylesi bir densizlik, ülkesinin istiklâli, yani bağımsızlığı için en önde, herkesten çok daha fedakârca ve kararlı çarpışan, çarpışmış olan komünistlerin yurtseverliğine gölge düşürür. Olsa olsa kendi hainliklerini ve yurt satıcılıklarını kamufle etmek isteyen emperyalizmin uşakları bu densizlikten, evsahibini bastıran yavuz hırsız misali kendilerine pay çıkarmak isterler.

Hemen belirtelim ki ODTÜ'deki densizlik komünistlerin harcı değildir. Çünkü komünistler bir kere bağımsızlık mücadelesinden kendilerini tecrit etmezler ve ırkçılığa varan aşırı milliyetçi motiflere karşı olsalar bile, kitlelerde, yurtsever güçler indinde emperyalizme karşı verilmiş bir ulusal kurtuluş savaşını simgeleyen bir saygı geleneğine karşı anarşistçe tavır almazlar. İkincisi, enternasyonali, işçi sınıfının en yüce birliğini dile getiren ve tüm insanlığın kurtuluşunu müjdeleyen bir marşın nerede, nasıl söyleneceğini iyi bilirler. Herhalde enternasyonali söylemenin yeri bir devlet üniversitesinin resmi açılış töreni değildir ve dünyanın hiç bir yerinde de «öğrenci devrimciliği» nden kaynaklanan böylesi bir garabete rastlanmamıştır.

ODTÜ'deki dengesizliği yapanların komünistlikle uzak yakın ilişkileri olmadığı kesindir. Bunların tavırları en iyi yorumla, bir futbol maçında takımını teşyi eden fanatik futbol seyircisi ile eş tutulabilir. Ancak, fanatik futbol seyircisinin topluma zararı oldukça önemsizdir. Oysa ODTÜ'deki kendini bilmezler, istemeden de olsa egemen güçlere ve onların anti-komünizmine hizmet etmişlerdir.

Afganistan Devrimine Karşı Emperyalist Saldırı Azgınlaşıyor

Afganistan'da 1978 Nisan'ında gerçekleşen devrime karşı, emperyalizmin güdümündeki karşı devrimci gruplar saldırılarını yoğunlaştırarak sürdürüyorlar. Son aylarda karşı devrimci saldırılar tırmanma temayülü göstermektedir. Çeşitli müslüman grupları olarak gösterilmeye çalışılan ve amaçları devrimi ortadan kaldırmak olan karşı devrimci hareket ABD, Çin Halk Cumhuriyeti ve Pakistan'dan destek görmektedir.

Afganistan devrimine yönelik saldırının ardında bizzat ABD emperyalizmi bulunmaktadır. Carter'in sapık danışmanı Brezinski karşı devrimci saldırıların arttığı bir sırada Sovyetler Birliği'ne üstü kapalı olarak tehditler savurmakta, Afganistan'dan «elini çekmesini» yoksa «önemli çatışmaların» çıkabileceğini belirtmektedir. ABD «Sovyet tehlikesi» klasik silahına sarılarak ortalığı kızıştırmaya çalışmaktadır.

Bunun ne ABD'nin hemen hemen her şeyini yitirdiği Asya'nın bu bölgesinde son kozunu oynamasıdır. Çünkü, İran, Afganistan ve Arap ülkelerinde kendine karşı gelişen olaylar, ABD için hayati önem taşımaktadır. Bunun için emperyalizm buradaki mevzilerini tekrar elde etmek ya da hiç olmazsa gelişen halk hareketlerini sosyalist sistemden uzaklaştırmak için din çatışması görünümü altında oyunlar tezgahlamaktadır. Afganistan'da karşı devrimcileri «müslümanların başkaldırısı» olarak gösterilmesine özen verilmesi bunun içindir. Keza Türkiye'nin en çok tiraj yapan gazetelerinden biri de bunu «Kızıl-Yeşil» kavgası olarak göstererek «görevini» yerine getirmektedir.

ABD emperyalizmi Asya'daki gerici dostlarıyla genç Afganistan devrimini boğmak için vakit geçirmekten yana değildir. Bu nedenle elindeki tüm olanaklarını harekete geçirmiştir. Bir yandan «sovyet tehlikesi» ve «müslümanların başkaldırısı» propagandasiyle, öte yandan Pakistan ve ÇHC'nin yardımlarıyla karşı devrimcilere maddi yardımlarını da esirgemek istememektedir. ABD'nin özellikle üzerinde titizlikle durduğu konu, İran'ı da Afganistan'a müdahaleye zorlamaktır. Bunun için ise İran'daki Humeyni yönetimini hizaya getirmesi gerekmektedir. Son günlerde İran'da görülen olaylar bunu doğrular mahiyettedir. Humeyni yönetimi devrimden önce kendisini destekleyen ilerici, sosyalist gruplara karşı cephe almış ve şiddete dayanan saldırılara geçmiştir. Devrim muhafızlarının TUDEH partisi merkezine yaptıkları saldırı, İran'da gelecek günler için yeni kuşkular yaratmaktadır. Aynı zamanda Ulusal Demokratik Cephe ve diğer ilericiler Humeyni rejimine karşı gösteriler düzenlemişler. Humeyni yönetimi ise, anti-demokratik tutumlar içine girerek tüm gösterileri yasaklamıştır. Humeyni yönetiminin kendini diğer devrimci gruplardan soyutlaması ABD'nin bu bölgede yapmak istediği girişimlere olanaklar sağlamaktadır. Böylece ABD bir taşla iki kuş vuracaktır. Dincileri destekliyerek Afganistan'da saldırısını kuvvetlendirecek, aynı zamanda İranda da kendine karşı daha ılımlı ve sosyalist sisteme karşı bir yönetim getirebilecektir.

Genç Afgan devrimi de tarihte bir çok örneği görüldüğü gibi emperyalist saldırılara ve kışkırtmalara karşı kendini korumaktadır. Aynı zamanda yeni toplum biçimini daha ileri noktalara ulaştırmak için kalkınma çabaları sürdürmektedir. Alabildiğince geri bırakılmış bu ülkede, sosyalizmi yerleştirmek, yeni Afgan rejiminin en önde gelen görevidir. Ancak, emperyalizm böyle bir gelişmenin, yani devrimin kökleşmesiyle artık hiç bir şey yapamıyacağını önceden sezmesi onu genç devrimi henüz gelişmeden boğmaya yönlendirmektedir. Ne var ki, günümüzün dünya devrimci sürecini belirleyen dünya sosyalist sistemidir. Afganistan devriminin gerçekleştiricileri şimdi devrimi kökleştirirken öte yandan sosyalist sistemden hayati destek görmektedirler. Emperyalizmin iki de bir de sosyalist sisteme bu yönden saldırması bunun bir tezahürüdür.

Öte yandan, Türkiye hükümeti her zamanki kaypak tavrıyla Afganistan'da gelişen olaylara sadece bakmakla yetinmekte, Afganistan halkının emperyalizme karşı verdiği mücadeleyi desteklemekten kaçınmaktadır. Sosyal demokrasi Türkiye'yi yakından ilgilendiren bu konuda susarak emperyalizmin saldırısını dolaylı yollardan onaylamaktadır.

Afganistan devrimi emperyalist saldırılara karşı varolma ya da yok olma mücadelesi vermektedir. Afganistan halkının emperyalizmi püskürtmesi devrimin perçinlenmesini sağlayacaktır.

HELSİNKİ'NİN 4. YILINDA

GÜLGÜN TEZGİDER

33 Avrupa ülkesi ile ABD ve Kanada'nın katıldığı Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sonunda, 1 Ağustos 1975'te Helsinki Nihai Senedi'nin imzalanmasının üzerinden dört yıl geçti. Sosyalist ülkelerin kararlı girişim ve çabalarıyla toplanan Konferans, Avrupa'da barış içinde yanyana varolma ilkelerine dayalı barış, güvenlik ve işbirliğinin sağlanması ve pekiştirilmesi yolunda hayati bir dönüm noktası oldu.

Yalnızca Avrupa değil, tüm dünya barış güçleri açısından önemli bir kazanım olan ve Nihai Senet'te ifadesini bulan güvenlik ve işbirliği talepleri, Helsinki Konferansı'nın her yıldönümünde daha ileri adımlarla somutlanmakta, sosyalist sistemin öncülüğünde dünya barış güçlerinin yeni başarılarını dile getirmektedir.

Helsinki'ye uzanan çetin yolu kararlılıkla aşan sosyalist ülkeler, Konferans'tan bu yana geçen dört yıl içerisinde barış politikasının askeri, ekonomik, ticari, bilimsel, teknolojik, kültürel karşılıklı ilişkilerle güçlendirilmesi yolunda yoğun bir çaba gösterdiler. Herşeyden önce silahlanma yarışının durdurulması, siyasi detantın askeri detantla bütünleştirilmesi yolunda çabalarını sürdürdüler. Bu çabaların en yakın ve son derece önemli bir ürünü hiç kuşkusuz SALT-2'de somutlandı. Emperyalistlerin tüm engellemelerine karşılık SALT-2'nin imzalanması, sosyalist sistemin ve tüm barış güçlerinin başarısı oldu. Barış politikasının güçlendirilmesinin yanısıra sosyalist sistem insanlığın daha ileri yaşama koşullarına kavuşturulması yolunda somut adımlarını sürdürdü. 1977'de kabul edilen yeni SSCB Anayasası'nın belgelediği aşama bu adımların en canlı bir ifadesidir.

Öte yandan Helsinki'de taraf olan emperyalist-kapitalist ülkeler açısından aynı şeyler söylenemez. Geçen dört yıl içinde emperyalistler nötron gibi vahşet silahları üretmenin yanında silahlanma yarışını körüklemeyi sürdürdüler. 1978-79 ABD askeri bütçesi 128.4 milyar dolarlık — bizzat burjuva basını ağzından —«rekor» bir harcamayı öngörürken, Avrupa için sürekli tehdit kaynağı olan saldırgan NATO paktının askeri harcamaları 1977'de 165 milyar dolara ulaştı. Yalnızca Batı Avrupa'daki NATO üyelerinin harcamaları, NATO'nun kuruluşundan 1977'ye kadar 13 misli arttı. Silahlanma yarışı körüklenmek istenirken, özellikle son yıllarda «insan hakları» şampiyonluğunu kimselere bırakmayan ABD yönetiminin ikiyüzlülüğünü sergilercesine, ABD ve Avrupa'da emekçilerin yaşama koşulları iyice ağırlaştı. İşsizlik arttı. Klu Klax Klan'ların yeniden hortladıdığı ırk ayrımı, tekellerin beslenmesi ve işbaşındaki hükümetlerin «hoşgörüsü» ile azdırılan neo-faşizm, siyasi düşünce nedeniyle kıyım boyutlarına vardırılan meslek yasağından, çeşitli baskı uygulamalarına uzanan demokratik hak ve özgürlükler düşmanlığı... Ve nihayet soğuk savaş dönemlerine dönme gayretleri içerisinde yoğunlaştırılan anti-komünizm çığlıkları emperyalistlerin Helsinki kararları karşısındaki olumsuz tavrının göstergesidir.

Emperyalizm barış düşmanı girişimlerini sürdürmektedir, sürdürecektir. Ancak sosyalist sistemin ve tüm dünya barış güçlerinin kararlı mücadelesi, Helsinki'nin her yıldönümünde barış, güvenlik, işbirliği Avrupasını daha yakınlaştıracaktır.

FKÖ SİYASAL BÜRO BAŞKANI KADDUMİ TÜRKİYE'YE GELDİ

FKÖ Türkiye'de Temsilcilik Açıyor

Uzun bir süredir askıda bulunan FKÖ'nün Türkiye'de büro açması sorunu nihayet imzalanan bir protokolle çözümlenmiştir. Böylece FKÖ Türkiye'de büyük elçilik statüsünde bir temsilcilik açabilecektir.

FKÖ'nün Türkiye tarafından tanınması için aradan uzun yılların geçmesi gerekmiştir. Çeşitli kez değişik hükümetlerin gündemlerine giren, FKÖ'nün Türkiye'de temsilcilik açması sudan bahanelerle geciktirilmiştir. CHP hükümeti ise yirmi aylık iktidar döneminde Arap ülkelerini kapsayan bazı toplantılara katılmış, ancak FKÖ'nün tanınması konusunda ikircilikli bir tavır sürdürmüştür. Ne var ki, FKÖ'nün kendini dünyaya kabul ettirmesi ve CHP'nin Arap ülkeleriyle daha «iyi ilişkiler» kurma yönünde çabaları FKÖ'nün tanınmasını zorunlu kılmıştır.

Son olarak bir grup Filistinli gerillanın Mısır büyükelçiliğini basması, araya FKÖ'nün girmesi, FKÖ'nün Türkiye'de temsilcilik açma konusunu tekrar güncelleştirmiştir. Böylece FKÖ ile kurulan ilişkiler bu vesile ile bir anlaşmayla sonuçlanmıştır.

Ülkemize gelen FKÖ Siyasal Daire Başkanı Kaddumi Türk yetkilileriyle görüşmüş ve FKÖ'nün Türkiye'de temsilcilik açması için bir protokol oluşturulmuştur. FKÖ ve Türkiye arasında yapılan protokolle, işgal altındaki Filistin topraklarının boşaltılması ve Filistin halkının devlet kurma hakkı da dahil olmak üzere yasal hakları'nın tanınması yolunda Türk hükümetinin destek sağlıyacağı vurgulanmaktadır. Ayrıca FKÖ temsilciliği büyük elçilik statüsüne bağlı olacak ve temsilcilik mensupları diplomatik ayrıcalıklardan ve bağışıklıklardan yararlanabileceklerdir.

CHP hükümeti geç de olsa FKÖ'yü tanımakla Ortadoğu halklarının emperyalizme karşı çıkarlarının korunmasına katkıda bulunmuştur. Ancak, iş, FKÖ'nün Türkiye'de temsilcilik açmasını onaylamakla kalmamalı, aynı zamanda dış politikada emperyalizme karşı mücadele veren halkların yanında daha tutarlı bir şekilde yer alınmalıdır. Fakat sosyal demokrasinin böyle bir tavır içine girmesi uzak bir ihtimaldir. Çünkü, CHP politikası emperyalizmin, politikasına tabidir. Bu nedenle CHP hükümetinin birbiriyle çelişen tavırlar içine düşmesi, bundan sonra da mümkündür. Şimdi CHP hükümeti FKÖ'nü tanımıştır, ancak ABD, FKÖ'yü tanımamak için elinden ne geliyorsa yapmaktadır, buna bağlı olarak CHP hükümetinin ilerde FKÖ'yü tanımasına rağmen ABD siyaseti doğrultusunda Ortadoğu'da ters tavırlar koyması şaşırtıcı olmayacaktır.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, Türkiye'nin Filistin Kurtuluş Örgütü'nü resmen tanımakta gecikmesini eleştirerek Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Türkiye'de bir an önce büro açmasının gerçekleşmesini istedi.

Filistin Kurtuluş Örgütü temsilcisi Kaddumi'nin Türkiye'yi ziyareti nedeniyle 14 Ağustosta bir açıklama yapan Kaçmaz, özetle şunları söyledi:

«Anayurdu emperyalist ve siyonist işgal altındaki Filistin halkının biricik ve meşru temsilcisi olan Filistin Kurtuluş Örgütü halen dünyada yüzden fazla devlet ve Birleşmiş Milletler tarafından tanınmaktadır.

Türkiye ise bu konuda tutarsız davranmıştır. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün ülkemizde büro açması yıllarca önce kabul edildiği halde Hükümetler bu kararı savsaklamışlardır. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Ankara tarafından resmen tanınması, ancak batılı büyük devletlerinin yeşil ışık yakma-

ından sonra gerçekleşme safhasına girmiştir. Bilindiği gibi yakın zamanlara kadar İsrail'i himaye eden Almanya, geçen ay Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yasser Arafat ile görüşmüş, politika değiştirmiştir. Gene son günlerde ABD'nin FKÖ'yü resmen tanıması ihtimalinden söz edilmektedir.

Tarihin ilk ulusal kurtuluş savaşlarından birisini vermiş olan bir Türkiye'nin haklı ve saygıdeğer bir kurtuluş savaşı veren Filistin ulusunun öncü örgütünü tanımakta bu denli gecikmesi onur kırıcıdır.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ve tüm halk güçlerimiz FKÖ'nün ve Filistin halkının haklı davasının yanındadır. Partimiz Filistin sorununu Orta Doğu'da barışın kilit konusu olarak görmektedir. Bu sorun çözümlenmedikçe Orta Doğu'da yapılacak her türlü «barış» sahte ve göstermelik kalacaktır. Filistin sorununun barışçıl ve acil çözümü için, Filistin halkının bağımsız devlet kurma hakkının tanınması, İsrail'in 1967 sınırları gerisine çekilmesi, ve FKÖ'nün Filistin halkını temsil eden biricik ve meşru siyasal kuruluş olduğunun kabul edilmesi şarttır.»

İran'da Yeni Anayasa Neler Getirecek?

İran'da Şah'ın devrilişinden bu yana ikinci kez seçim yapıldı. Yeni Anayasa hazırlığı için seçilen Kurucu Meclis'e, mollalar ve Ayetullah Hümeyni'nin Partisi İslâm Cumhuriyet Partisi adayları geniş çapta egemen oldular. Dolayısıyla, hazırlanacak (ve 1906 tarihli Anayasa yerine geçecek olan) yeni İran Anayasası'nın müslüman nitelik taşıması sürpriz olmayacak. Şimdilik bilinmeyen şey, yalnızca, bu anayasanın içeriği. Haberleşme, düşünce ve ifade özgürlüklerinin eksiksiz biçimde garantilenmesi; komünistlere, ulusal ve dini azınlıklara, emekçilere, kadınlara tanınacak haklar vb. konularında Anayasanın neler getireceği bilinmiyor.

Son seçimler, çeşitli siyasi ve dinî kuruluşlarca boykot edildiğinden, katılma oranı hayli düşük oldu. Bu durum, İran halkında hoşnutsuzluk belirtilerini kanıtladığı gibi, siyasi, ekonomik ve toplumsal alanlardaki meşru taleplerinin henüz karşılanmadığını da gösteriyor. Yirmibeş yıllık diktatörlükten sonra 1979 İran'ının karşı karşıya olduğu ciddi sorunların hayli kabarık olduğu açık bir gerçek.

İran, demokrasiye henüz ilk adımlarını atıyor. Halkın yarıdan çoğunun okuma-yazma bilmediği ve tam bir karetlilik içinde olan ülkede din, esas faktör olarak ağırlığını koruyor. Kuşkusuz, laik ve dindar olanların zıtlaşmasını ön plana çıkarmamak gerek. Kaldı ki, İslâm hareketi içinde bile çeşitli eğilimler belirmiş durumda. Humeyni ve yakınlarının, liberal ya da ilerici dindarlar tarafından olduğu kadar, laikler tarafından da eleştirilmesi, bazı durumlarda hoşgörüsüzlük olarak nitelenebilir.

Ne var ki, Kom yönetiminin getirdiği bazı önlemler de haklı kuşkular uyandırıyor. Nitekim Basın özgürlüğü hakkında Devrim Konseyinin kabul ettiği yeni yasa, bunun en taze örneği. Gerek bu yasa, gerekse Şii liderlerin ve Başbakan Mehdi Bazergan'ın dindar olmayanlara ve komünistlere karşı takındıkları tavır, herhalde, ülkenin karşı karşıya olduğu ve İran halkını doğrudan ilgilendiren sorunlara çözüm getirmeye yaramayacak.

İran'ın bugünkü yöneticileri, özgürlükleri kısmak isteyerek, ilerici güçleri iktidardan uzak tutmaya çalışarak, ancak huzursuzlukları arttırabilirler. Bundan da, Amerikan emperyalizminin desteklediği İran gericileri yararlanırlar.

ABD EMPERYALİZMİNİN YENİ BİR AÇMAZI

ABD'nin BM Temsilcisi İstifa Etti

ABD'nin Birleşmiş Milletler Temsilcisi Andrew Young görevinden istifa etmiştir. Young şimdiye değin Birleşmiş Milletlerde ABD politikasına zaman zaman ters düşen ve üçüncü dünya ülkelerinin çıkarlarını savunan bir kişi olarak bilinmekteydi. Örneğin, kısa bir süre önce hazırladığı bir raporla Güney Afrika ırkçı rejimine ambargo konulmasında önemli bir rol oynamıştı.

Young'un istifasına neden olan olay, FKÖ ile temaslarda bulunması ve Filistin halkının kurtuluşu doğrultusunda tavırlar takınması olmuştur. Bunun üzerine ABD zaten hoşlanmadığı bu temsilcisi hakkında çeşitli kanallardan hücumlarını yoğunlaştırmıştır. Ayrıca İsrail ve Amerikalı Yahudiler bu kampanyada en ön safta yer almışlardır. Bunun üzerine Young, ülkesine «dünyanın geri kalmış halklarının isteklerini, duygularını anlatmaya çalıştığını, ancak hiç kimseye dinletemediğini» söyleyerek istifa etmiştir.

ABD'nin Young'a karşı aldığı tavır aynı zamanda FKÖ'nün tanınmaması için sonuna kadar direneceğini de göstermektedir. Ne var ki, ABD emperyalizmi giderek o kadar yalnız kalmaktadır ki, artık kendi içinden bile muhalif seslerin yükselmekte olduğu bu son olaydan da anlaşılmaktadır.

PORTEKİZ —

Erken Seçime Gidilirken Gericilerin Oyunları Tutmuyor

Erken seçimlere gidilirken, gerici güçler Anayasa'yı değiştirme yolundaki çabalarının başarıya ulaşmaması karşısında hırçınlıklarını arttırıyorlar. Devlet Başkanı Eanes'in erken seçim kararını açıklarken, bu seçimin bir ara seçim niteliği taşıdığı, yani hiç bir şekilde 1980'de yapılması gereken parlamento seçiminin yerini alamayacağını ve yeni seçilecek Meclisin Anayasayı değiştirme yetkisi olmayacağını belirtmesi sağcıların protestosuyla karşılanırken, Portekiz KP tarafından yapılan açıklamada, devlet başkanının açıklamasının «hükümet bunalımının anayasal ve demokratik yoldan çözümlenmesinin mümkün olduğunu» tasdik ettiği belirtildi.

Daha sonra seçimlere kadar işbaşında kalmak üzere Eanes tarafından atanan Maria de Lurdes Pintassilgo hükümeti sağcıların eleştirileri ile karşılandı. Öte yandan KP Genel Sekreteri Cunhal Partisi'nin yeni Başbakan karşısında alacağı tavrın hükümetin politikası ve programına bağlı olduğunu belirtti. Cunhal, bu ara hükümetin politikasının devrimin kazanımlarını korumak için verilen mücadelenin başarısıyla yakından ilgili olan parlamento seçimlerinin hazırlığı ve seçim sırasında demokratik hak ve özgürlükleri teminat altına alması gerektiğini belirtti.

1979 1 Mayıs'ı Şili'de görkemli gösterilerle kutlandı.

Şili'de Sendikalar Birlikte Mücadele Kararı Aldılar

Faşist Pinochet cuntasıyla yönetilen Şili'de, Ulusal Sendikalar İşbirliği Örgütü kuruldu. Yeni örgüt, faşist rejime karşı oluşturulan halk cephesinde mücadele sürdürmeye kararlı.

Şili'de darbeden bu yana sendikal hareketi yeniden örgütlemek gerçekten çok güç oldu. Çünkü faşist rejim, sanıldığı kadar zayıf değildi ve sendikalara her an çok sert darbeler indirebilirdi. Şili sendikal hareketi, Güney Amerika'nın en politize hareketlerinden birisi. Dolayısıyla, yeni oluşturulan sendikal merkez, Şilili emekçilerin yüksek bilincini ifade ediyor.

Şili Emekçiler Birliği, faşist hükümet tarafından yasaklandıktan sonra, ülkede çeşitli sendikal örgütler kurulmuştur. Ulusal Sendikalar Birliği Örgütü, Emekçiler Birliği, Memurlar Konfederasyonu vb. gibi.

Bu yılın Mart ayında bu örgütlerin temsilcileri biraraya geldiler. Bu toplantı çok önemliydi, çünkü son yıllarda oluşturulmaya çalışılan sendikal işbirliği alanında somut karar bu toplantıda alınacaktı. Toplantıda, her kuruluşun tek tek sorumluluklarını uzun boylu tartışmaya girmeden, ortak bir mücadele platformunu, hem sendikal özgürlükler alanında hem de toplumsal planda somutlaştırma başarıldı. Bu işbirliğinin hayata geçirilişinin ile önemli örneği, güçlü 1 Mayıs gösterileri oldu ve hükümete, sendikalıları hedef alan baskıların derhal kaldırılması ve asgari ücretlerle ilgili bir muhtıra verildi.

Hâlen iktidarda bulunan hükümet, faşist devlet çerçevesinde sözde «liberal», gerçekte gerici olacak bir çalışma «reformu» öngörüyor. Bu planın uygulamaya konulması, tüm Şilili emekçiler için gerçek bir gerileme ve özellikle elli yıllık kazanımların kaybı olacak. Ancak, faşist rejimin çelişkileri, çeşitli alanlarda emekçilerin mücadelesine yardımcı olmakta.

Geçen Ekim'de yapılan ve hükümetin tezgahladığı sendika seçimleri, gerçekten şaşırtıcı sonuçlar verdi. Halk Birliği'ne yakınlığı olan bütün eski sendikacıların katılmasının yasaklandığı seçimler, tamamiyle Halk Birliği lehine sonuçlandı. Böylece Şili halkının bu Birliği hâlâ ne denli desteklediği ortaya çıkmış oldu.

ŞİLİ SENDİKALARININ MÜCADELE ALANLARI VE ACİL HEDEFLERİ

Sendikal İşbirliği Örgütü'nün gün cel mücadelesinde, sağlık, eğitim, beslenme (özellikle çocuklar için), satın alma gücü ve işsizlikle mücadele sorunları ağır basıyor. Kırsal kesim emekçileri arasındaki çalışmaları ise gittikçe önem kazanıyor. Sendikal çerçevede bir üst yapı oluşturmanın yanında, daha da güçlenebilmek için, bölgeler düzeyinde taban çalışması yapmak zorundalar.

Sendika yöneticilerinin çoğu, darbeden hemen sonra faşizm tarafından tasfiye edildi, diğerleri de sürgüne gitti. Hâlen yaklaşık iki milyon Şili'li ülke dışında bulunuyor. Aralarında çok sayıda sendika militanı da var. Şimdiki yönetici kadrolar çoğunlukla genç, dolayısıyla tecrübeleri de az.

FAŞİST CUNTA NASIL DEVRİLEBİLİR?

Bugün için Pinochet, siyasi güçlüklerin üstesinden gelmiş gibi görünüyor ama bu, esasında, emperyalist güçlerin desteğiyle oluyor. Gerçekte, Pinochet ile ABD ve çokuluslu şirketler, birbirlerini karşılıklı tutuyorlar. S. Allende döneminde millileştirilmiş şirketler ya özel sektöre, ya da çokuluslu şirketlere geri verildi. Yeni bakır yatakları bir Amerikan konsoryiyumuna satıldı. Faşist rejim ve çokuluslu şirketlerin alışverişi sürüyor.

Bütün bunlara rağmen Pinochet, ülke içinde gittikçe tecrit olmakta. Eskiden olduğu gibi zanaatkârlara, küçük sanayicilere de güvenemiyor artık. Bunların çoğu zaten iflâs etmiş durumda. Zira kredi çok pahalı, verilirken de ayrım gözetiliyor. Önceleri Cuntayı destekleyenler şimdi sorunlarını bu rejimin çözemiyeceğini görüyorlar. İşsizlik ve sefaletin kurbanı durumundaki işçi sınıfı ise, gittikçe yoksullaşıyor. Faşist rejimin işsizlik ve sefalete çare bulması ise olanaksız.

Rejimin devrilmesi için emekçi kitlelerin, işçi sınıfının ve orta tabakaların büyük çapta harekete geçmesine elverecek koşullar oluşuyor. Sendikal İşbirliği Örgütü'nün mücadelesi, işte bu ana hedefte, yani birleşik halk cephesinin güçlendirilmesinde odaklanıyor.

Acil Talepler İçin Siyasi

Seçimlere yönelik siyasi ajitasyonumuz işçi sınıfı politikalarının belli başlı noktaları üzerine yoğunlaşmalıdır. Geçen sayımızda altını çizdiğimiz anti-faşist taleplerimiz, siyasi demokrasi için taleplerimiz ve Ulusal demokratik taleplerden sonra bu sayımızda emekçi köylülüğe ilişkin taleplerimiz, bağımsız taleplerimiz ve barış taleplerimiz özetlenmektedir. Bu genel talepler emekçi sınıfların günlük yaşamlarındaki somutluklardan çıkarılmıştır. Yerel siyasi ajitasyon çalışması, halkın somut sorunlarıyla şiarlaştırılmış acil ve genel taleplerimiz arasındaki bağı gözetmelidir.

Halk Demokratik İktidarı programımız, emekçilerin güncel ve yakın zamanlı taleplerinin bilimsel formülasyonudur. Yakın hedefler için mücadeleye çağırdığımız yığınları ancak siyasi programımızın en geniş biçimde kavratılmasıyla kucaklamamız mümkün olacaktır.

EMEKÇİ KÖYLÜLERİN DEMOKRATİK TALEPLERİ İÇİN MÜCADELE

- **Tekelci sömürünün bir ayağı da kırlardadır ve kapitalistleşme bu alanda sınıf mücadelesini kızıştırmaktadır. Tekelleri gözeten her ekonomik politika, köylerde sömürünün daha da yoğunlaşması sonucunu verir. Buna Türkiye'de emekçi köylülüğün hızlı bir uyanışı ve siyasal bilinçlenmesi eşlik etmektedir. Asgari programımızın başlıca amaçlarından biri, emekçi köylülüğün sömürüden, baskıdan ve kapitalizm öncesi ilişkilerin kıskacından kurtarılmasıdır.**

Burjuva hükümetlerinin bugüne kadarki köylü politikalarını belirleyen, esas özellik, kırlardaki sömürüyü yaygınlaştırıp güçlendirmesi ve tekeller lehine köylü yığınlarının mülksüzleştirilip yoksullaştırılması olmuştur. Bu politikanın bir başka yönü de, köklü bir toprak reformundan «kaçınmak» tekelci sömürünün kırlarda tutunmasını sağlayacak pre-kapitalist unsurlarla ilk elden uzlaşarak siyasî gericiliği yeni bir içerikle kurumlaştırmak olmuştur.

Özellikle yer yer kapitalizm öncesi kalıntıların nisbi egemenliğini de içeren kırsal yapı, yoksul köylülüğün son yıllarda gösterdiği hızlı uyanış ve bilinçlenme ve kır küçük burjuvazisinin hareketlenmesi yüzünden, temellerinden sarsılmaktadır. Bunun örgütlenme ve mücadele alanındaki en somut kanıtı olarak demokratik köylü hareketlerindeki yükselişi ve demokratik halk kooperatifçiliğinin gelişim istidadını göstermek mümkündür.

Bu gelişme, geniş köylü kitlelerinin halk demokratik iktidarı yolunda acil talepler için ve **işçi sınıfı mihveri etrafında** güçlenen demokrasi mücadelesine kazanılmasını mümkün kılmaktadır. Emekçi köylülüğe yönelik siyasî ajitasyonumuz başlıca şu noktaları içerecektir:

- Toprak mülkiyetinde köklü bir düzenlemeyle, topraksız ve az topraklı köylülerin kendilerine yetecek kadar toprağa derhal kavuşturulmaları sağlanmalıdır. Bu yönde, mayınlı arazilerle, hazine arazileri parasız olarak ve tarıma elverişli haliyle topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılmalı, toprağa kavuşan köylüler, devlet desteğiyle güçlendirilmelidir. Daha da önemlisi, **demokratik bir toprak ve tarım reformu** yasası geciktirilmeksizin hazırlanmalı, köylülere parasız toprak dağıtımı için gerekli kamulaştırılmalara başlanmalıdır.

- Tarım taban fiyatları, emekçi köylü örgütlerinin de katıldığı ve demokratik bir işleyişi olan komisyonlarda saptanmalı, köylülerin tefecilere ve aracılara olan borçları silinerek bu yoldan para kazanmak yasaklanmalıdır. Kırlardaki gericiliğin başlıca kaynaklarından birini oluşturan aracı-tefeci taifesinin etkinliği kırıldıkça köylülüğün özgürleşmesinin önündeki barikatlar yıkılmaya yüz tutacak ve kırlarda demokratikleşme süreci hızlanacaktır.

- Demokratik halk kooperatifçiliğinin önündeki yasal ve fiili engeller kaldırılmalı, bunun yerine, demokratik kooperatif hareketinin desteklenmesi politikası geçmelidir. Tarımda verimi artırmanın başlıca yolu olarak teknoloji kullanımının arttırılması, kooperatifler aracılığıyla ve emekçi köylülüğe dönük bir yoğunlaşmayı hedeflemelidir. Buna mukabil, gerici kooperatif hareketin desteklenmesinden vazgeçilmeli, emekçi köylülüğü güçlendiren bir kredi politikası uygulanmalıdır.

Orman köylülerinin özel durumunu da gözeterek, **emekçi köylülüğün çalışma ve yaşama koşullarının iyileştirilmesi** için gerekli bütün tedbirer alınmalıdır.

Kırlarda demokratikleşme, siyasi gericiliğin temellerini ortadan kaldırır, bu alanda sınıf mücadelesini kızıştırır. Yoksul ve emekçi köylülüğün üzerindeki kurumlaşmış kültürel baskı unsurlarının etkinliğini de azaltır. Burjuva partilerinin kırsal kesim oylarına değişmez bir kazanç gözüyle bakmalarının başlıca sebebi, kırlardaki ekonomik dönüşümlerin yavaş gerçekleşiyor olmasıdır.

Köylülüğün, işçi sınıfının siyasal programına bağlı olarak gelişecek mücadelesi, demokratik mücadelemizin sınıf bileşenlerinin çekirdeğini güçlendirecektir.

ANTİ-EMPERYALİST DOĞRULTUDA MÜCADELE HEDEFLERİ

- **Emekçi sınıfların çıkarları, Türkiye'nin bölgede ve dünyada barışın güçlendirilmesi, silahsızlanmanın geliştirilmesi, emperyalizmin askeri ve ekonomik örgütlerinden koparak bağımsızlığa yönelmesini gerekli kılmaktadır. Türkiye'nin Kıbrıs'ta tuttuğu haksız ve işgalci konum derhal terkedilmeli, ulusların ve halkların egemenlik haklarına saygı duymakla yetinmeyip, bu yöndeki mücadeleyi destekliyen bir politika güdülmelidir.**

Türkiye'nin dünyada tuttuğu konum emekçi halkımızın çıkarlarıyla taban tabana zıttır. Emperyalizmin askerî, ekonomik ve politik örgütler ağı içinde Türkiye, giderek emperyalizme daha çok bağımlılaşmakta, bu bağımlılığın yükünü ise emekçiler çekmektedir.

Sadece emekçi sınıfların değil, topyekûn ulusal çıkarlarımızın da gereği olarak Türkiye' nin bağımsızlık mücadelesi, sınıfımızın sosyalist mücadelesinin tamamlayıcı bir bileşenidir. Bölgemizde ve dünyada Türkiye'nin izleyeceği politika, barış güçlerinin taleplerine uygun düşmeli, emperyalizme karşı dünya çapında verilen demokratik mücadelelerle uyumlu olmalıdır.

Bunun sağlanması için emekçi halkımız şunları talep etmektedir:

- Emperyalizmin, dahil bulunduğumuz askeri, ekonomik ve politik örgütlerinden Türkiye derhal çekilmelidir. ABD emperyalizminin, ekonomik bağımlılıktan hareketle Türkiye'deki mevzilerinde direnme ve tırmanma politikası etkisiz kılınarak, üslerin faaliyeti kesinlikle yasaklanmalıdır. ABD emperyalizminin hayasız politikası, dünyada, bölgemizde ve Türkiye'de, himayeci, kışkırtıcı ve düşmancadır. Kendisine bağımlı olmayan iktidarlara tahammül edemez ve bu nedenle sabotajcıdır, müdahalecidir. Türkiye'de de bu yolu izliyor ve demokrasiye kasteden faşist ve gerici hareketlere moral ve maddi destek sağlamaktan geri durmuyor. Reformist iktidarlara karşı bile kesin tavrını belli eden ABD emperyalizminin bu politikaları karşısında sosyal demokrasi, direnmek ve mücadele etmek yerine, sınırlı reformculuğunu da terkederek teslim olma yolunu seçmiştir.

Burjuva iktidarların bağımsızlıkçı adımlar atamıyacaklarını gören halkımızın acil talebi Türkiye'nin emperyalizmden bağımsızlaşmasıdır ve bu yöndeki mücadele yükseltilecektir.

- Kıbrıs, bölge ve dünya barışı için hassas bir noktadır. Türkiye Ada'da gerici ve işgalci bir konum tutmaktadır. Türkiye'nin Kıbrıs politikası Batı'nın hegemonyacı güçlerine yaramaktadır ve zaten onlar tarafından belirlenmektedir. Barışa katkı da ulusların egemenliklerine ülkelerin toprak bütünlüğüne saygının gereği olarak Türkiye Kıbrıs'tan geri çekilmelidir. Barışçı, adil bir çözümün ve bağımsız Kıbrıs'ın kazanılması yolundaki bu engelin kalkması Kıbrıs için olduğu kadar, bölge ve dünya barışı için de önem taşımaktadır.

- Türkiye, bölgede ve dünyadaki barış çabalarına katkıda bulunabilir ve bulunmalıdır. Bunun için komşularımızla olan anlaşmazlıklarımızın görüşmeler yoluyla çözümlenmesi, Balkanlarda ekonomik ve siyasî işbirliğinin geliştirilmesi, Arap halklarının haklı mücadelesinin ve özellikle Filistin Halkının mücadelesinin desteklenmesi benimsenmelidir. Türkiye'nin sosyalist ülkelerle dostane

Ajitasyonumuz Üzerine-2

ilişkiler geliştirmesi ve ekonomik-kültürel ve siyasal ilişkilerini güçlendirmesi, dünya halklarının ve halkımızın talebidir. NATO yararına ağır bir ekonomik yük altına girip yarım milyonu aşkın silahlı gücü ayakta tutmak halkımızın yararına değildir. Bu yükümlülük öte yandan Türkiye'nin sürekli olarak bir silahlanma politikası gütmesini ve **yumuşama sürecine** karşı olması sonucunu beraberinde getirmektedir. Bu askeri bağımlılık politikası son bulmalıdır.

Siyasi ajitasyonumuz Türkiye'nin emperyalist ülkelerin politik ve askeri maşası olma durumundan kurtulması için halk kitlelerinin bu yöndeki eğilimlerini güçlendirmeye dönük olmalıdır.

Bunlara ek olarak, sosyalizmin propagandasını yapmanın, barış propagandasıyla eş anlamlı olduğu bilinerek Detant politikasının bütün boyutları ajitasyon çalışmalarımızda işlenmelidir. İki sistem arasındaki mücadelede, halkların kaderini derinden etkileyen barış sorunu büyük yer tutmaktadır. Barışa karşı tutum, kimlerin halkların çıkarlarından yana olduğunun başlıca kriteri haline gelmiştir. Sosyalist sistemin bu yöndeki çabaları ve politikaları, emekçilerin güncel çıkarlarıyla bağdaşan geniş bir içerik taşımaktadır. Halkların gerçek dostlarının sosyalistler olduğu, barış politikasının genişçe kavratılması sayesinde kitlelerin bilincinde açığa çıkarılabilir.

SİYASİ İKTİDAR HEDEFİ VE PARTİ'NİN BELİRLEYİCİ İŞLEVİ

- **Belirlenen demokratik hedefler için mücadele, siyasi iktidar mücadelemizin bir adımıdır. Bu hedeflerin elde edilebilirliği, mücadelemizin güçlenmesine ve toplumsal tabanının genişlemesine bağlıdır. Ama bu aynı zamanda, siyasi iktidarı kazanmamıza ve Halk Demokratik İktidarını kurmamıza da yakından bağlıdır. Kazanacağımız her demokratik mevzi bizi iktidara biraz daha yaklaştıracak ve iktidarımızın temellerini güçlendirecektir.**

Seçimlerde emekçilere yönelik ajitasyon çalışmalarımızdan umduğumuz kalıcı sonuçların gerçekleşebilmesi için, onların programımızı kavramalarına ve benimsemelerine yardımcı olacak bir çalışma içinde olmalıyız. Kitlelere siyasal dostlarını ve düşmanlarını **anlaşılır** bir dille ve işçi sınıfının bilimsel ve bağımsız politikaları çerçevesinde götürebildiğimiz takdirde onların güvenini kazanacağız. Politikalarımızın kitleler içinde kök salmasından ve örgütlenmemizin gelişmesinden başka hiç bir yol yoktur ki, siyasal iktidar mücadelemizi başarıya götürsün.

İşte bunun için biz, kitlelere sadece demokratik hedefler göstermekle yetinmiyeceğiz, milyonlarca emekçiye Halk Dmokratik İktidarını siyasal hedef olarak göstereceğiz. Bileceğiz ki, yükselttiğimiz acil taleplerin her biri, iktidara giden yoldaki görevlerimizi eksiksiz yerine getirebilmemiz bakımından zorunlu olan hedeflere işaret etmektedir. Sınıf mücadeleleri pratiği göstermiştir ki, demokratik taleplerimizin gerçekleşmesi bir süreç işidir ve bu süreç, ancak mücadele ile bizden yana işletilebilmektedir. Hedeflerimize; iktidar için mücadele ettiğimiz, iktidara gelmek üzere olduğumuz ve iktidara geldiğimiz dönemlerde varabileceğiz. Ama bu süreç içinde asıl ANA hedefimizin SIYASI İKTİDAR olduğunu da gözden kaçırmayacağız. Tüm ivedi muharebelerin topyekün sınıf savaşının birer öğesi olduğunu hep bileceğiz.

Kuşkusuz bunu kitlelere de kavratabilmiş olmamız gerekir. Halk Demokratik İktidarının **sınıf karakteri** ve görevleri en geniş emekçi kitlelerin ve tüm tekel dışı toplum kesimlerinin bugünkü ivedi taleplerine uygun düşmektedir. Programımız ve rotamız, işçi sınıfının bağımsızlığından ödün vermemek kaydıyla, anti-tekel sınıf mücadelesinin sosyal tabanını daraltan yanlış taktiklere kapalıdır.

Seçimlerde sosyalist ajitasyon, kitlelerin siyasal yönelimlerini ve tercihlerini, en küçük ayrıntılarına kadar hesaba katarak biçimlenir. Bugün geniş kitlelerin baş düşmanı faşist saldırganlıktır ve anti-faşist mücadele güçlerinin birliği seçim politikamızda yerini almaktadır. Bu nedenle, kitlelere göstereceğimiz **baş düşman,** MHP ve faşist hareketin yan örgütleri olmalıdır. Ayrıca gerici siyasi blok **MHP ile sınırlı değildir** ve demokrasi düşmanı tüm MC partileri seçimlerde teşhir edilmelidir.

CHP'nin faşizmden çıkarı bulunmayan bir parti olması ise, sosyal demokrasiye karşı politikamızın ikili yanını vurgular. Anti-faşist güçlerin beraberliği için sosyal demokrasiye yönelik olan ve onu anti-faşist mücadeleye çekmek niyetinden vazgeçmeyen tutum ve politika, onun **sınıf kimliğinden** ve muhtemel yönelişlerinden bağımsız olmayacaktır. Bugüne kadar görüldü ki, CHP faşizme karşı tutarlı olmadığı gibi, çoğu kez uzlaşmacı, teslimiyetçidir de... CHP bir bütün olarak anti-faşist güçlerin birliği doğrultusunda olumlu bir tutum almamıştır. Ancak sosyal demokrasiye bilimsel bakış, onun içindeki farklılıkların altını çizmeyi gerektirir. Temellerini atmamız gereken Demokratik Halk Cephesi'nde dahi sosyal demokrasi içinde mevzi tutmuş belli ilerici kesimleri kazanmak mümkünken, anti-faşist mücadeleye daha geniş bir sosyal demokrat yelpazeyi kazanmak mümkündür. Özellikle, sol sosyal demokrasinin emekçi sınıf mücadelemize daha kolay yoldan kazanılabileceği, bunun için de bu kesimlere, sosyal demokrat politikaların bugünkü sınıf temelleri üzerinde yükselen farklı sınıfsal tercihlerden kaynaklanan ikileminin açmazının ve yanlışlığının götürülmesi gereği gözardı edilemez. Kitleler, sol sosyal demokrasi dahil, tüm reformist siyasi hareketlerin ve anti-faşist güçlerin sınıfsal ve siyasal konumlarını ve işçi sınıfı karşısındaki yerlerini net olarak kavramalıdırlar. Bizim görevimiz, bu konudaki ilkelerimizi ve temel politikalarımızı onlara anlatmak olacaktır.

Özellikle ileri emekçi kesimlerin gözünde açığa çıkarmamız gereken bir diğer ve önemli husus da, Halk Demokratik İktidarı programımızın tek geçerli program olduğudur. Kendilerini işçi sınıfımızın politik öncüsü ilan edenlerin yakın zamanlara dek ileri sürdükleri programlar ve stratejik tezler, bugün onların bizzat savunucuları tarafından ideolojik mücadele alanında yalnız bırakılmıştır. Bu ütopyacı, ya da hazır kalıpçı (geçersiz) formüllerin halk kitlelerinin mücadelesini saptırmaktan, kısırlaştırmaktan ve emekçi sınıf güçlerimizi oyalamaktan başka sonuç vermediği görülmüştür. Nitekim, bu program sahiplerinin TSİP tarafından seçim öncesi önerine konulan ve halk güçlerimizin birliğini gözeten işbirliği çağrıları karşısında takındıkları tutum bir kere daha hatırlanmalı ve bu tutumların, onların programlarından kaynaklandığı gösterilmelidir. Emekçi sınıf güçlerimizin devrimci mücadele ekseni etrafında toplanması, açıktan gösterdiği iktidar formülüyle mücadele hedeflerini güvence altına alan siyasi programımızı kavraması ve bu bağımsız sınıf doğrultusunu terketmeden (yani kuyrukçu veya sekter politikalara düşmeden) sınıf ittifaklarını kurmasının ve mücadelesini ilerletmesinin mümkün olacağını göstermesi sağlanmalıdır.

Demokratik ve siyasal mücadelemizi **Halk Demokratik İktidarı**'nı kurmak yolunda güçlendirelim. Bunun için siyasi programımızı binlerce, yüzbinlerce işçiye, milyonlarca emekçiye ve sınıf dostlarımıza, elimizde varolan ve seçim çalışmalarımız içinde yaratacağımız bütün araçlarla taşıyalım. Ve bilelim ki, siyasi hattımız seçimlerden de güçlenerek çıkacak, daha ileriki sınıf muharebelerine yönelecektir.

Halk Demokratik İktidarının sabırla ve inatla kitlelere anlatılması, benimsetilmesi, mücadelemizin başarısının önkoşuludur. Kitlelerin eğitilmesi, bilinçlendirilmesi, örgütlenmesi sağlanmadan, yani halkın devrimci demokratik iktidarının sosyal mücadele tabanı yaratılmadan, acil taleplerimizi topyekûn elde etmemiz mümkün olmayacaktır. Öte yandan, acil taleplerimizin kitlelere benimsetilmesi çalışmamız da, onları eğitmemiz ve örgütlendirmemiz için geçmemiz gereken zorunlu bir yoldur.

Partili ajitatörler kitlelere somut çözümler getirmektedirler. Bu, onların emekçi kitlelerle nesnel ve kalıcı bağlar kurup geliştirmelerinin de en verimli biçimidir. Politikalarımızın kitleler tarafından bilinmesi ve benimsenmesi ise, örgütlenmemizin yaygınlaşması ve yığınsallaşması demektir. Seçimlerin, bu bakımdan, sadece parlamentoya dönük bir mücadele değil, aynı zamanda somut tarihsel görevlerimizi yerine getirmemiz için elde ettiğimiz elverişli bir alandır. Çalışmalarımızı, politik ve örgütsel görevlerimizin bugünkü ve gelecekteki perspektifine uygun olarak yürütelim.

TRT Haberlerinde Sözü Edilen İran'daki «Ayırımcı Güçler» Kim?

TRT haber bültenlerinde son zamanlarda İran'ın Kirmanşah bölgesinde «ayırımcı güçler» ile hükümet kuvvetlerinin çarpıştıklarına dair haberler dinliyoruz.

Hatırlanacağı gibi **BİRLİK**, önceki sayısında bu konuya dikkati çekmiş ve TRT'nin İran'daki sözkonusu çarpışmalarla ilgili haberlerinde bir **«etnik grup»**tan sözettiğini, fakat «etnik grup» diye nitelediği ulusal grubun adını yani **milliyetini** vermekten özenle kaçındığını hatırlatarak, bir tutumu eleştirmiştik.

İran'ın Kuzeybatı bölgesindeki bu olaylar son zamanlarda daha da gelişti. Buna bağlı olarak TRT' nin olaylarla ilgili haberlerinde kullanılan terimde de bir değişiklik oldu. TRT artık, hükümet kuvvetleriyle çarpışan güçleri «bir etnik grup» diye adlandırmıyor. TRT bu kez «etnik grup» terimi yerine «ayırımcı güçler» terimini kullanıyor. Ama hâlâ da bu güçlerin milliyetini belirtmekten özellikle ve ısrarla kaçınıyor. Oysa, Türkiye'nin resmi bültenleri dışında, tüm dünya haber ajanslarında, İran'ın bu bölgesindeki olaylar doğru isimlendirmeyle yer almaktadır. TRT'nin Türkiye'de kitlelerden saklamaya çalıştığı terimlendirmeleri burada bir kez daha hatırlatmamız gerekiyor:

- TRT sözlüğünde «İran'ın kuzeydoğu bölgesi» ya da «İran'ın Irak sınırına yakın bölgesi» veya «Kirmanşah eyaleti» gibi isimlerle adlandırılan bölgenin adı **İRAN KÜRDİSTANI**'dır.
- İran Kürdistan'ında Humeyni kuvvetlerine karşı mücadele verenler İran Kürdistanı'nda yaşayan **KÜRTLER**'dir.
- Bilindiği gibi İran belli başlı üç ulusal topluluktan oluşan **çok uluslu** bir ülkedir. Bu üç ulusal topluluk, nüfus oranlarına göre **Farslar**, (veya Türkiye'de halka yerleşmiş adıyla Acem'ler), **Azeriler** ve **Kürtler**'dir.
- Elimizdeki yeni olmayan verilere göre İran Kürdistanının nüfusu tahminen 5 milyona yakındır. İran Azerbaycanında yaşayanların sayısı ise tahminen 15 milyona yaklaşmaktadır.
- İran Kürdistanı'nda feodal unsurların ve ilişkilerin etkisi bulunmakla birlikte, İran'da yaşayan Kürtleri bir «etnik grup» diye adlandırmak mümkün değildir. Çünkü İran Kürdistanı **uluslaşma süreci** içindedir ve dolayısıyla orada yaşayan Kürtler bir «etnik grup» değil, bir «ulusal topluluk» oluşturmaktadırlar.
- İran'da «etnik azınlık» diye nitelendirilebilecek gruplar da bulunmaktadır. Bunlar **Belüci, Arap, Kaşkai, Bahtiyari** vb... gibi topluluklardır. Azerileri ve Kürtleri «etnik grup» diye nitelemek bilimsel ölçütlere ve gerçeklere aykırıdır.
- Görüldüğü gibi TRT İran Kürdistanı gerçeğini ve İran'daki Kürt halkının mücadelesini gözlerden saklamak için olağanüstü bir gayret içindedir. TRT'nin İran Kürdistanında mücadele veren Kürt kuvvetlerini «ayırımcı» diye nitelemesi ise bir başka ilginç durumdur. Bilindiği gibi, bu terim Batı dillerinde «separatist» diye kullanılan Türkçe'ye ise «ayrılıkçı» ya da «ayırımcı» diye çevrilen bir politik deyimdir. Emperyalistler genellikle bu kelimeyi olumsuz ve karalayıcı bir anlamda kullanırlar. Türkiye'deki egemen gerici milliyetçilik bu tarimi **«bölücü»** hâline sokup onu **hepten** bir küfür hâline getirmiştir. TRT İran'da ulusal talepler için mücadele verenleri «ayırımcı» diye tanıtırken gerçekte ona pejoratif (kötüleyici) bir anlam kazandırmaktadır. Bir başka deyimle TRT yöneticileri sadece Türkiye'de «devletin ve milletin bölünmez bir bütün» olduğunu «milli birlik ve beraberlik» türküleriyle savunmakla kalmamakta, İran'ın da «devleti ve milletiyle bölünmez bir bütün» olduğunu savunmaktadır. Oysa bugün İran'da merkezi yönetimi ellerinde bizzat bulunduranlar dahi İran'daki ulusal farklılıkları (İran'ın da «çok uluslu bir ülke olduğu gerçeğini) şu ya da bu şekilde kabul ederlerken, bizim TRT' nin kraldan fazla kralcı kesilmesi gariptir. Ama bu tutum ezen ulus şovenizminin bir politikası olarak şaşırtıcı değildir.

İRAN KÜRDİSTAN'INDA DEMOKRASİ VE ÖZGÜRLÜK İÇİN

İran Kürdistan'ındaki **en son** gelişmeler hakkında henüz sıhhatli bir bilgi sahibi değiliz. Ama bu olaylara ışık tutacak nitelikteki bazı özlü ön bilgileri Türkiye devrimci-demokratik kamu oyuna sunmakta yarar görüyoruz. Bu nedenle şimdilik konuyla ilgili iki alıntıyla yetineceğiz.

Haziran Yayınlarından bu ay çıkan **'İRAN'DA DEVRİM** adlı kitapta konuyla ilgili olarak şunlar söylenmektedir:

«Kürdistan bölgesindeki durum ise şu anda İran Devrim Hükümetini en çok ilgilendiren konuların başında gelmektedir. Şubat ayı sonlarında Kürt Şeyhi Sadi taraftarları ile hükümet birlikleri arasında çatışmalar başlamıştır. Mart ayı boyunca süren çatışmalar 21 Mart'ta doruğa ulaşmış, aynı gün 86 kişi ölmüş, 200 kişi yaralanmıştır.

Mayıs ayı başlarında Kürdistan bölgesindeki çatışmalar hızlanmış, özellikle Sanandaj ve Mahabad kentlerinde Humeyni birliklerine karşı sürdürülen mücadele yoğunlaşmıştır.

Bazergan Hükümeti tarafından tanınan Kürt temsilcisi Müftüzâde'nin yerel halk üzerinde fazla bir ağırlığı olmadığı bilinmektedir. Aslında da Sanandaj'daki son huzursuzluk yerel seçimlerde Müftüzâde yanlılarının kazanması ile ortaya çıkmıştır. Müftüzâde'ye karşı Kürdistan Demokratik Partisi bir eylem sürdürmektedir.

Devrimden sonra İran'ın Kürt bölgesinde ilk sesler Halkın Fedai'leri tarafından çıkartılmıştır. Tahran ve Kürdistan'da aynı zamanda yapılan sokak toplantılarında binlerce kişi «Kürdara Azadi» diye bağırmıştır. 24 Şubat günü Mahabad bölgesindeki Piranşehr ve Peşre askeri garnizonları Kürtlerin eline geçmiştir. Bundan bir kaç gün sonra ise Şah tarafından gıyabında idama mahkum edilen ve 24 yıldır İran dışında Fransa ve Çekoslovakya'da Kürdoloji profesörü olarak çalışan Kürdistan Demokrat Parti Genel Sekreteri Dr. Abdurrahman Kassemlu Mahabad'a gelerek parti binasını açmıştır.

Aynı günlerde yüzde 78'i Sunni olan Kürtlerin dini lideri Şeyh İzzettin Huseyni bölgeye yerel özerklik verilmesini istedi. Özerklik gösterileri sürerken Şeyh İzzettin ve Dr. Kassemlu ile Humeyni Hükümeti arasında resmi görüşmeler de başlatıldı.

Dr. Kassemlu Mahabad'da yapılan açık hava toplantısında ulusal haklar için Kürt ulusunun geçmişteki geleneksel mücadeleyi bugün de sürdürdüğünü ve bu uğurda çok değerli yöneticilerini Şah'lık döneminde kaybettiklerini söyleyerek şöyle demiştir: «Bazergan Hükümetini temel olarak destekliyoruz. Ancak ezilen halkların ulusal istemlerinin karşılanması gerekmektedir. Bu istemlerin hükümetçe olumlu karşılanacağını ummaktayız. Bugünkü hükümetin görüş farkı gözetmeksizin bütün siyasal parti ve örgütlere serbestçe örgütlenme hakkı tanımasını istiyoruz. Teröre dayanmaması koşuluyla örgütlenme, propaganda ve ajitasyon serbest bırakılmalıdır. Kürdistan askeri güçlerden arındırılmalıdır. İran Kürdistanı kendi öz yönetimine sahip olmalıdır. Şah yanlıları ve emperyalizmin işbirlikçileri kesin olarak temizlenmelidir.»

Dr. Kassemlu daha sonra İran Kürt Demokrat Partisi'nin istemlerini şöyle sıralamıştır:

- İran'da demokrasi, Kürdistan'a özerklik.
- İran'daki ezilen halkların ulusal haklarının temellendirilmesi,
- Tüm ulusların dillerinin bilimsel yöntemlerle geliştirilmesi ve uluslara kendi dilleriyle eğitim hakkı tanınması,
- Halkın çıkarlarını gözeten bir ekonomi-politikanın gerçekleştirilmesi,
- Anti-emperyalist ve sosyalist ülkelerle ilişkilerin kurulması,
- Dünyadaki ulusal ve sınıfsal mücadelenin desteklenmesi,
- İran'ın iç işlerine karışmayan diğer ülkelerle ilişkilerin geliştirilmesi,
- Emperyalizmle mücadele ve İran'daki emperyalizm kalıntılarının tümüyle temizlenmesi.

Evet, Kürdistan Demokrat Parti Genel Sekreteri'nin istemleri bunlar ve bu istemler şu anda ana hatları ile Humeyni hükümeti yetkilileri ile karşılıklı görüşülüyor. Bu istemler yerine getirildiği takdirde, bu maddeler sadece Kürdistan için geçerli olmayacak. Aynı istemler Azerbaycan ve Arabistan bölgelerinde de Humeyni hükümetine iletildiğine göre onlar da yerel özerklik haklarına sahip olacaklardır.

İran'da yerel özerklik isteyen ulusal gruplar arasında çok büyük farklar vardır. Kuzistan bölgesinde yaşayan halk Sünni Araplardır. Halkın büyük çoğunluğu işçidir ve petrol yataklarında, rafinerilerde çalışmaktadır. Kürdistan bölgesi daha önce de belirtildiği gibi ikiye ayrılmış durumdadır. Türkiye ve Irak sınırında yüzde 85 Sünnilerin yaşadığı Kürdistan ve Afğanistan sınırında - Horasan eyaletinde Şii Kürdistanı. Türkiye sınır bölgesinde Kürdistan'ın hemen kuzeyinde de Azerbaycan yer almaktadır. Azerbaycan halkının yüzde 92'si Şi'idir.

Kürdistan bölgesi de Şahlık yönetimi tarafından kasıtlı olarak geri bırakılmış bölgelerden biridir. Dağlık yörede halkın bir kısmı göçebedir ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Halkın yüzde 80'i okuma yazma bilmez. Buna karşılık Azerbaycan halkı daha ileri, hatta İran halkları içinde en ileri durumdadır. Azeri halkı daha önceki deneyimlerinden de yararlanarak kendi öz yönetimini kurmaya çalışmaktadır. Azeri halkının okuma yazma oranı Kürdistana göre çok yüksektir. Yüzde 60. Halkın büyük çoğunluğu çiftçilik ve ticaretle uğraşmaktadır. Yöre Kürdistan bölgesine göre doğal olarak çok daha verimlidir. Ve bütün bunlara ek olarak iki halk arasında mezhep ayırımı bulunmaktadır.

Şu anda halkları birbirine karışmış olan Azeri'nin Kürdistan'da Kürd'ün Azerbaycan'da oturduğu da göz önüne alınırsa iki ulusal gurup arasında çıkacak bir çatışmanın hızla büyümesi ve büyük katliamlara neden olması işten bile değildir. Her iki yörenin halkı şu anda bulundukları toprakları terk ederek kendi bölge sınırları içine girmektedirler. Emperyalist güçlerin, onların işbirlikçilerinin, oyunlarına gelmezlerse her üç yöre halkı da Humeyni hükümetinde «Yerel özerklik» haklarını elde edebilirler. Ancak çıkarcı güçlerin kışkırtmaları bir anda yöre halklarını birbirine düşürüp büyük katliamlara da neden olabilir. Bu konuda en büyük görev her üç yöredeki Demokrat yöneticilere düşmektedir.

Tarihte daha önce de örneklerini gördüğümüz büyük katliamlar onlardan çıkar uman emperyalistler tarafından kışkırtılarak yaratılmıştır. Türkiye'de Türk-Ermeni-Kürt katliamları da böyle gerçekleşmiştir. Şu anda istemleri ve çıkarları birbirinin aynı

TSİP: «Orta Doğu'da Bağımsızlık ve Barış İçin Ulusların Kendi Geleceklerini Özgürce Belirlemeleri Gerekir»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu Amerika'nın Orta Doğu'da çok yönlü tertipler içinde bulunduğunu söyleyerek, bölgede bağımsızlık ve barış için, self-determinasyon ilkesini, ezilen ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savundu.

Yalçın Yusufoğlu Diyarbakır'da yaptığı konuşmada emperyalizmin Orta Doğu politikalarını eleştirirken şöyle dedi:

«Bölgemizdeki gerginliğin suçlusu Amerikan emperyalizmidir. Sorun şu anda bağımsızlık, demokrasi ve barış noktasında düğümlenmiştir. Çözümün biricik anahtarıysa uluslararasında zora dayalı her türlü ilişkiye son verilmesi, tüm ulusların hak eşitliğinin ve gönüllü bağlarının kurulmasıdır. Bunun da temeli ulusların kendi kaderlerini tayin hakkıdır.

Emperyalistler, siyonistler ve diğer gericiler bölge halklarının ulusal demokratik taleplerine; bağımsızlık, barış ve kardeşlik içinde yaşama özlemlerine düşmandırlar. Orta Doğu'daki on milyonlarca insan baskı, kıyım ve özümleme altındadır. Namuslu uluslar kendi anayurtlarında egemen şovenizmin ve işbirlikçilerinin amansız zulmüyle ezilmektedirler.»

Ulus sorununu çağımızın somut bir gerçekliği olarak niteleyen Yusufoğlu sözlerini şöyle sürdürdü:

«Türkiye Sosyalist İşçi Partisi bölgemizde ulusal talepleri demokratik bir görev olarak savunuyor. Emperyalizme, ulusal baskılara ve siyasal gericiliğe karşı tüm Orta Doğu halklarının beraberliğini, dayanışmasını ve kardeşliğini öngörüyor.»

olan bu üç yöre halklarının en akılı bir biçimde bir. leşerek, özel çıkar ve mezhep ayrılıklarını ardlarına iterek birlikte hareket etmeleri en doğru yol olacaktır.» (Ayşegül Dora Güney, İran'da Devrim, sf. 146-148, Haziran yay.)

İRAN KÜRDİSTANI DEMOKRAT PARTİSİ'NİN ROLÜ

Aktaracağımız diğer alıntıyı ise İsveç - Kürt Kültür ve Dayanışma Derneği'nin Kürtçe ve Türkçe olarak yayınlanan yayın organı ARMANC Dergisi'nin 3-4 sayılı Temmuz-Ağustos nüshasında yer alan «İran Kürdistanı'ndaki Gelişmeler» başlıklı yazıdan yaptık:

«Kürdistan'ın büyük parçalarından birini oluşturan İran Kürdistan'ı tarihi kökleri eski olan mücadele örnekleri ile doludur. Kürdistan'ın ilk cumhuriyeti, İran Kürdistan'ında Mahabat kentinde 1946'larda kurulmuştur. Şahın acımasız ve haince saldırarak yıktığı bu genç cumhuriyetin önde gelen tüm unsurları da katledilmiştir. Bu yenilgiye, şahın Kürdistan halkı üzerinde uyguladığı tüm baskılara, sömürüye, SAVAK'ın işkence ve zindanlarına karşın İran Kürdistan'ında ulusal düşünceler yok edilememiş ve Kürdistan yurtseverleri savaşımlarını en zor ve en ağır koşullarda bile sürdürmüşlerdir. Bunun somut örneği İKDP (İran Kürdistan'ı Demokrat Partisi) dır. Çeyrek yüzyıldır savaşımını sürdüren bu parti Kürdistan'ın ilk partilerindendir. Mahabat Cumhuriyeti'nin kurulması ile varolan bu parti Mahabat'ın yıkılışı ile ağır bir darbe yemiş çok zorlu günlerden geçerek varlığını koruyabilmiştir. Örneğin, 1956'larda yapılan baskılar sonucu İKDP merkez komitesi yöneticilerinin bir kısmı 23-25 yıl gibi cezalara çarptırılırken bir kısmı da ülke dışına çıkmak zorunda kalmışlardır. Buna karşın Şah'ın, onun rejiminin Kürdistan halkının demokratik hiçbir hakkını tanımıyan, onun üzerindeki baskıcı ırkçı asimilasyoncu politikasının karşısına İKDP dikilmiş, Şah'ın ve SAVAK'ın saldırılarına, terörüne karşı mücadele etmiştir. Yine Irak Kürdistan'ında mücadelenin en zor günlerinde onların saflarında yer almış, her türlü yardımda bulunarak savaşım vermiştir. Orada da Şah'ın SAVAK'ın işbirlikçileri İKDP'nin yiğit savaşçılarının peşini bırakmamış, Şah'ın istemi üzerine İKDP'nin en ileri militanları, yetenekli unsurları bizzat Barzani yönetimi tarafından öldürülerek Şah'a teslim edilmişlerdir. (Öldürülenlerden ikisi merkez komitesi üyesi Melle Avare, Süleyman Muini'dir). Bu olay Kürdistan tarihine ihanetin ibret verici örneklerinden biri olarak geçmiştir. Yediği bu darbe ile büyük bir sarsıntı geçiren İKDP uzun süre toparlanamamıştır.

Çeşitli dönemlerde ağır darbeler yiyen, zor koşullarda çalışmalarını sürdüren İKDP yaşama geçirmeye çalıştığı ve hedeflediği görüş ve düşüncelerini 1973'teki kongrelerinde onayladıkları programlarının genel amaçlar bölümünde şöyle dile getirmektedir.

1 — İKDP, İran Kürdistan'ın Kürt halkının öncü birliğini oluşturur, emperyalizme ve gerici monarşik yönetimine karşı Kürt halkının kendi yazgısını belirleme hakkı için savaştığı gibi tüm İran'ın kurtuluşu için de savaşır.

2 — İKDP, uluslararası barış ve dostluğu savunur, emperyalizme karşı tüm ülke halklarının sürdürmüş olduğu kurtuluş savaşları ile dayanışmasını belirtir.

3— İKDP'nin uzun erimli amacı adil bir sosyalist toplum kurmaktır.

4 — İKDP'nin stratejik parolası demokratik İran çerçevesinde İran Kürdistan'ın otonomisini güvence altına almaktır.

5 — İran Kürdistan'ın otonomi (özerklik) yönetimi, İran Kürdistan'ın tüm toprakları üzerinde yayılmış olacak; İran Kürdistan'ın sınırları bu bölge halkının engin çoğunluğunun iradesini yanıtlayacak ekonomik, coğrafik tarihsel koşullara uygun düşen bir temel üzerinde sınırlamış olacaktır.

Bugüne kadar ve bugünkü savaşı ile programda belirtilen görüş ve düşünceleri ile, ilerici yurtsever bir politika izleyen, emperyalizme, Şah'ın diktatörlüğüne, gericilere karşı mücadele veren İKDP, savaşımında yeni bir aşamaya ve evreye girmiş bulunmaktadır. İran'da Şah'a karşı başgösteren genel ayaklanmanın içinde yer alan İKDP, İran Kürdistan'ındaki mücadeleye de öncülük etmiştir. Sıcak savaş boyunca Şah'a karşı mücadelede üzerine düşeni yerine getirmeye çalışmış, Kürdistan halkı ile daha rahat bağ kurma imkânını bularak bu süre içinde Kürdistan'da diktatörlüğün mevcut silahlı güçlerini tasfiye ederek resmi bina, araç ve silahlara el koymuştur.

Bugün İKDP, İran Kürdistan'ındaki otonomi talebinin güvence altına alınmasını istemektedir. İran'daki yöneticiler Kürdistan halkının ulusal demokratik hakları konusunda resmiyete geçebilecek açıklamalarda bulunarak bu hakların verileceğini söylemişlerdir. Kürdistan'da ise İKDP, fiilen bu talepleri yaşama geçirmeye başlamıştır bile. Parti, tüm Kürdistan'a hakim olmuş, her şehirde parti binaları açmıştır. Yığınlar tüm halk, yediden yetmişe herkes partiyi desteklemekte, ona yardımcı olmaktadır. Binlerce insan, silahlandırılmış, partinin emrinde çalışmaktadır. Daha önceleri, devlet kademelerinde görevli teknokrat, bürokrat ve bir kısım subaylar parti emrine girmişlerdir. Parti ülkede denetimi daha iyi yürütmek, yönetici kadroları oluşturmada çeşitli zorluklarla karşı karşıyadır. Hareketin ayni yükselişi partinin yükünü hayli ağırlaştırmıştır.

Parti yöneticileri ve partiyi destekleyen parti sempatizanı Şeyh İzzettin Homeyni ve Bazergan ile bugüne kadar çeşitli görüşmelerde bulunmuşlardır. Bu görüşmelerde, hedeflenen otonomi üzerinde durulmuş, parti programında yer alan noktalar öneri olarak bugünkü İran yönetimine iletilmiştir. Genellikle parti programının 6-18 maddeleri arasında yer almakta olan talepler özetle şöyle dile getirilmektedir.

« — İran uzun erimli ekonomik planları, ulusal sermaye ve dış politikaya bağlı tüm işler, İran yönetiminin imtiyazındadır. Ancak bu işlerin dışında Kürdistan'da otorite ve imtiyaz Kürdistan otonomi yönetimine bağlı olacaktır. Kürdistan'da ulusal otonomi yönetimi temsilcileri merkez yönetim işlerinde yer almaları gerekir.

— Kürdistan ulusal otonomi (özerklik) yönetiminde tüm otoritenin kaynağı halk olacaktır. İran Kürdistan'ın ulusal meclisinin delegeleri aracılığı ile hayata geçirilecektir... Yüksek yasama otoritesi İran Kürdistan'ın ulusal meclisidir.

— Kürdistan'da tüm kuruluşlar ve tüm işletmeler Kürdistan ulusal yönetimine bağlı olacaktır.

— Jandarma ve polis kuruluşları dağıtılacak, yerine peşmerge kuvvetleri yerleştirilecek. Şahın gerici ordusu yerine halkın çıkarlarını gözeten yurt savunması için yaratılacak halkın ordusu yerleştirilecektir.

— Resmi dil Kürtçe olacak, tüm eğitim kurumlarında Kürtçe okutulacak, temel eğitimin 4. yılında Farsça da okutulacaktır.

— Kürdistan'da otonomi, azınlıkları kürt yurttaşların yararlandığı tüm haklardan eşitçe yararlandıracak, bunlar kendi dilleri ile okuyup yazabilecek ve tüm kültürel haklarını kullanabileceklerdir.

— Ekonomik alanda ulusal meclisin görev ve yetkilerine dahil olacak tüm gelirler ulusal meclis tarafından yönlendirilecektir.»

İKDP'nin programında belirtilen bu konular yapılan görüşmelerde ileri sürülmüştür. İKDP yöneticilerinin verdikleri bilgilere göre ileri sürülen talepler şu noktalardır:

İKDP'nin İleri Sürdüğü Talepler

● Özerk «otonomi» bölgedeki yöneticilerin o bölgede yaşayan halktan olması; Bölge şurası — bir çeşit eyalet meclisidir — kendi yürütme organını seçecek, bunlar da bölgeyi yönetecektir.

● Ordunun dağıtılması, halk ordusunun kurulması,

● Asayiş görevlilerinin (inzibat, polis) bölge halkından olması,

● Bölgedeki ekonomik gelirlerin (bankaların dışında) özerk yönetime bağlı olması,

● Tahrip edilmiş üretim güçlerinin onarımının merkezi hükümetin de yardımı ile onarılması,

● İç politikada serbestlik, dış politikada merkezi hükümete bağlı olunması,

● Kürdistan bölgesinde kürt dilinin resmi dil olması, bunun yanında farsça, türkmencenin okullarda ek ders olarak öğrenilmesi,

● Zaman geçirmeden bu önerilerin kabul edilmesi. (...)» (Armanc, s. 3-4).

Yukarıdaki yazıda ayrıca İran Kürdistan'ındaki ulusal demokratik hareketin pek çok çetin koşullarla karşı karşıya bulunduğu, gerici ve feodal unsurların emperyalizmin oyunlarına açık olduğu, hareketin ancak dünya sosyalist sistemi yanında ve emekten yana uluslararası güçler arasında kesin yer alınarak, İran'ın diğer kesimlerindeki sosyalist ve ilerici güçler ile ilişkileri geliştirerek ve Kürdistan'ın diğer parçalarındaki sosyalist ve ilerici, yurtsever hareketlerle dayanışma sağlanarak başarıya ulaşacağı belirtilmektedir.

Cumhuriyet'te Çıkan Bir «Haber» Üzerine Zorunlu Bir Açıklama

13 Ağustos 1979 tarihli Cumhuriyet'in 7. sayfasında **«Bazı Örgütlerin Ortak Bağımsız Adayları Destekleyecekleri Bildiriliyor»** başlıklı bir yazı yayınlandı. Bu yazıda neden bu başlığın konduğuna bir anlam vermek mümkün değil. Çünkü yazı bütünüyle TSİP Genel Başkanı Kaçmaz'dan alınan bazı «açıklamalar»ı içeriyor. O zaman ister istemez, böyle bir başlık atılarak TSİP'in bağımsız adayları destekleyeceği şeklinde hedef şaşırtmak mı istendiği sorusu geliyor akla. Bu nedenle bu yazının nasıl «üretildiği» hakkında kısa bir açıklama yapmayı zorunlu görüyoruz.

12 Ağustos pazar günü bir Cumhuriyet muhabiri Genel Başkanımız Kaçmaz'ı telefonla arayıp DİSK'in ve diğer demokratik meslek örgütlerinin bazı partilerden bağımsız adaylar gösterme kararı aldıklarını, buralarda soldaki partilerden kendi listelerini çekip bağımsız adayları desteklemelerini istediklerini söyleyerek, buna karşı TSİP'in tutumunun ne olduğunu sormuştur. Kaçmaz, böyle bir şeyden haberi olmadığını, kendilerine resmi bir başvuru yapılmadığını söyleyerek bu bilginin nereden ve nasıl edinildiğini öğrenmek istemiştir. Muhabir de bu bilginin DİSK Genel Merkezinden alındığını söylemiştir. Kaçmaz o sırada DİSK'in ve diğer meslek örgütlerinin Eskişehir'de toplantı halinde olduklarını, şayet böyle bir karar olsaydı kendilerinin de mutlaka haberleri olması gerektiğini belirterek Cumhuriyet muhabirinden haberin sağlık derecesini öğrenmek istemiştir. Muhabir de haberin doğruluğunda ısrar edince, Kaçmaz, kendilerine resmi bir başvuru olduğunda gerekeni yapacaklarını, ancak TSİP'in bağımsız adayları desteklemesinin söz konusu olamayacağını, çünkü siyasi mücadelenin partilerle verildiğini, parti varken ve seçimlere katılıyorken bağımsız adayı desteklemenin geri bir mücadele şekline dönmek olacağını, daha da öteye iktidar mücadelesinde örgütün, yani partinin esas olduğunu, bağımsız adayları desteklemenin en başta Partili mücadeleyi daha da somutlarsak TSİP'i inkar etmek anlamına geleceğini söylemiştir.

Cumhuriyet muhabiri daha sonra DİSK'in ve diğerlerinin İstanbul'dan Niyazi Ağırnaslı'yı aday gösterip destekleyeceklerini, bunun için ne düşünüldüğünü sormuştur. Kaçmaz da TSİP'in listelerinin bağımsız adaylara açık olduğunu, zaten TSİP'in birlikçi politikasının listelerine bağımsız adayları almayı gerektirdiğini, şimdiden bazı bağımsız ilericilerle ve solcularla bu konuda anlaştıklarını, sayın Niyazi Ağırnaslı'ya da, bu konuda öneri götürmek kararları olduğunu, ancak tatilde olması nedeniyle kendisini bulamadıklarını belirtmiştir. Muhabirin, TSİP listelerinde yer alacak bağımsızların kimlikleri hakkında bilgi edinmek istemesi üzerine, Kaçmaz merkez yoklaması ile listeler kesinleşmeden bir açıklama yapamayacağını söyleyerek, muhabirin bir fikir edinebilmesi amacıyla yapılan bir öneriyi ve neden gerçekleşmediğini anlatarak TSİP'in bu konudaki tutumuna örnek vermek istemiştir. Ancak Kaçmaz bu konunun gazetede açıklanmasına kesinlikle karşı olduğunu, çünkü söz konusu kişinin, açıklama yapılması yolunda rızası alınmadan yayın yapılmasının doğru olmayacağını belirterek bu noktada ısrarlı olduğunu kesinlikle tembihlemiştir.

Bütün bunlara rağmen Cumhuriyet'te söz konusu «haber» çıkmıştır. Böyle yapmakla Cumhuriyet:

1) Kaçmaz'ın, **esas diyeceğim budur** şeklinde defalarca vurguladığı **Parti esastır** noktasını sansür ederek hedef şaşırtmıştır.

2) Kaçmaz'a açıkça DİSK adı verilerek soru sorulduğu halde haberde böyle bir açıklama konmamış, yani Kaçmaz yanıltılmıştır. (Daha sonra bilgisine başvurulan DİSK Genel Başkanı sayın Abdullah Baştürk, DİSK'in bağımsız aday göstereceği ya da destekleyeceği kararının tamamıyla gerçek dışı olduğunu söylemiştir.)

3) Soldaki partilerin hepsinden açıklama isteneceği söylendiği halde sadece TSİP'e —isim vermese bile— Cumhuriyet okurunun kolayca anlayabileceği şekilde açıklayarak, gazetecilik mesleğiyle bağdaşmayacak bir olumsuzluk yapmıştır.

Cumhuriyet'in TSİP'e karşı olumsuz tutumu yeni bir olgu değildir. Partimizin Genel Yönetim Kurulu davasında ilk oturumun haberini dahi vermeyen bir gazetedir Cumhuriyet! Bu olay da bir kez daha kanıtlamıştır ki Türkiye'de solun en acil ihtiyaçlarından birisi günlük gazetedir.

Birlik'in Solda Güçbirliği Üzerine

ANKET SORULARINA CEVAPLAR

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin bundan bir süre önce TİP'e demokratik iş ve eylem birliği önermesinden sonra, gazetemiz BİRLİK bu konuda yurt çapında bir anket soruşturması düzenledi. Gazetemize ulaşan anket cevaplarını yayınlamaya devam ediyoruz.

ANKET SORULARI

- **Türkiye'de ilerici güçlerin dağınıklığının giderilmesi konusundaki görüş ve önerileriniz nelerdir?**
- **Türkiye solunda yer alan değişik siyasi partilerin ve grupların önemli bir çoğunluğunun işbirliği yapmasını engelleyen başlıca etkenler sizce hangileridir?**
- **Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin, Türkiye İşçi Partisi'ne yaptığı işbirliği önerisi konusunda ne düşünüyorsunuz?**
- **Sağcı partilerin yöneticilerinin kampanyalarıyla daha şimdiden önemli bir siyasal olay niteliği kazanan 1979 yılı Kısmi Senato Seçimlerinde, solun siyasal işbirliğinin sağlanması için neleri öneriyorsunuz?**
- **Soldaki siyasal güçler ile, toplu halde büyük bir potansiyel taşıyan tüm demokratik kitle örgütlerinin faşizme ve gericiliğe karşı demokratik güçbirliği yapmalarının koşulları var mıdır? Varsa bu güçbirliği sizce nasıl somutlanmalıdır?**

Türkiye solunun güçbirliği üzerine oluşturulan anketiniz sorularına, hemen hemen birbirini tamamlıyor ve bir bütünlük gösteriyor olmasından ötürü, tek bir bölüm biçiminde cevap vermeye çalışacağım.

Soldaki siyasal güçler ile toplu olarak büyük bir gücü temsil eden demokratik kitle örgütlerinin faşizme ve gericiliğe karşı demokratik güçbirliği, eylembirliği yapmalarının hem gerekliliği hem de bunun koşulları mevcuttur. Faşizmin ve gericiliğin varlığı ve toplumu bir ahtapot gibi sarma istemi ve eylemi içinde bulunması bunu dayatmaktadır. Bu yalın gerçeğe ve nesnel dayatmalara karşın Türkiye'deki ilerici güçlerin dağınıklığı ve birbirinden kopuk davranışları yadsınmaz bir gerçektir. Hemen herkesi birlik ve bütünleşmeden, ortak karar ve eylemden söz etmesine karşın bu dağınıklığın sürüp gitmesi, hattâ daha da olumsuz bir görünüm kazanması, solun içine düştüğü kariyerizm ve küçük burjuva bireyciliğinden kaynaklanmaktadır. Bunun yanı sıra dağınıklık ülkenin ekonomik ve siyasal egemenliğini ellerinde tutan dışa bağımlı tekelci sermaye sınıfı tarafından da körüklenmektedir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin Turkiye İşçi Partisine yaptığı işbirliği önerisi olumlu ve doğru bir yaklaşımdır.

TSİP tarafından TİP'e yapılan işbirliği önerisi uzun süreli bir amaç olarak işçi sınıfının ve demokrasi güçlerinin eylem birliği ve sonunda ideolojik ve örgütsel birliği için sürdürülen kavganın, ve buna göre işçi hareketi içindeki burjuva ideolojisi ve uygulamasının etkisini gerlietme savaşımının ön adımıdır.

Yadsınmaz bir olgu olarak karşımızda duran bu dağınıklığın giderilmesi yalnızca sosyalistlerin değil, faşizme, gericiliğe ve emperyalizme karşı olan tüm demokrasi güçlerinin birlikte davranışlarının ilk adımı olacaktır.

1979 senato seçimleri için işbirliği önemli ve gereklidir. Ancak bu, yüzeyde kalan bir birlik olmamalı ve bununla yetinilmemelidir. Kısa vâdeli çalışma ile değil, uzun süreli ideolojik ve örgütsel bir birlik için, kalıcı bir birlik için çalışılmalıdır.

1979 seçimleri sadece birlikte davranılıyor kanısını uyandırmamalıdır. Böyle bir anlayışın sonuç vermiyeceği açıktır.

Sosyalist hareket içindeki burjuva ideolojilerini altetme gerekli ve önemlidir. Birliğe karşı olmak, burjuva ideolojisinden kurtulunmadığını, halen onun etkisinde olunduğunu göstermektedir.

İvedi görev Faşizme, Gericiliğe ve Emperyalizme karşı ivedilikle solun birliğini savunmak ve konuda gerekeni yapmaktır.

Ankara İktisat ve Ticari İlimler Akademisi
Muğla İşletmecilik Yüksek Okulu
Öğretim Üyesi
Doç. Dr. MUSTAFA ALTINTAŞ

1 — Türkiye'de ilerici güçlerin dağınıklığı soldaki parti yelpazesinin çoğunluğundandır. Bazı grupların sosyalizm biliminin doğrusunu kavramamasındandır. Partiye bağlı eğitim yokluğundandır. Solun bilinçlenmesi partiye bağlı eğitimle sağlanır.

2 — Türkiye solundaki partilerin güçbirliğini engelleyen sorun «Biz önce vardık, solu biz geliştirdik» görüşleridir. Gerçek devrimci partiler ve partililer doğrunun bir olduğunu, o doğruda birleşme gereğini kenara itemez. Sağın zaman zaman oluşturduğu cephelerin, kendilerine karşı cephe olduğunu unutmaz gerçek sosyalistler.

3 — TSİP'nin TİP'e önerisi çok sevindirici bir olaydır. Devrimcilerin oylarının boşa kullanılması kuşkusuna olumlu yön verecektir. TİP öneriyi reddetse bile TSİP kamu oyunda olumlu puan alacaktır.

4-5 — Demokratik kitle örgütlerinin geniş kapsamlı bir görüş alışverişi düzenlemelerini uygun bulurum. Bu eylem kısmi senato seçiminden önce başarılmalı. CHP tabanının sosyalistlerle bütünleşeceğine inanıyorum.

Ali SEVİN
Emekli Öğretmen
MERSİN

1) Türkiye soluna baktığımız zaman gerçekten bir dağınıklık ve kopukluk içinde olduğu ilk planda göze çarpmaktadır.

Türkiye solundaki güçlerin ilk planda anti-faşist, anti-emperyalist bir cephede birleşip ortak mücadele vermeleri şarttır.

2) Birincil önemli neden grupsal çıkarlardır. İdeolojilerinin işçi sınıfı bilimi ilkelerinden kaynaklanmaması Türkiye'nin özgül şartlarının iyi tanınıp değerlendirilmemesi.

3) Olumlu ve yerinde bir karar. Belirli ilkeler doğrultusunda birlik sağlanıncaya kadar işbirliği önerileri tekrarlanmalıdır. TSİP'in birlikçi olduğunun geniş kitlelere tanıtılması ve duyurulması da şarttır.

4) Seçimlere giren sol partilerin olumsuzlukları bir kenara bırakarak belirli ilkeler doğrultusunda anlaşıp, gerici sağ partilerin pisliklerini, iç yüzlerini geniş halk kitlelerine en etkin bir biçimde anlatılmalıdır.

5) Soldaki siyasal güçlerin işçi sınıfı bilimi doğrultusunda demokratik güçbirliği yapma olanakları vardır. Ve vakit geçirilmeden bu güçbirliği sağlanmalıdır.

Bu konuda olumsuz tavır takınanlar geniş emekçi kitleler önünde tecrit edilmelidir.

RIDVAN YÜKSEL
Hacıosmanoğlu K. Kalkınma Koop. Bşk.
BARTIN

1 — Türkiye'de ilerici güçlerin dağınıklığı gerçeği yadsınamaz. Bu dağınıklığın giderilmesi için;

a) İşçi sınıfının partilerinin, bu ilerici güçlere sahip çıkması kaçınılmazdır.

b) İşçi sınıfının partilerinin disiplinini tanımıyan unsurlar dışlanmalı, işçi sınıfı adına söz söylemelerine, eylem yapmalarına izin verilmemelidir.

c) İlerici unsurlara sınıfsal bilinç verilmeye çalışılmalı, parti disiplini ve otoritesi hakkında kolay anlaşılır ucuz yayın yapılmalı, her fırsatta bu konu gündeme getirilmelidir.

2 — Soldaki siyasal parti ve gurupların işbirliği yapmasını engelleyen başlıcaları, a) İşçi sınıfının sendikal örgütlenmesinin bölünmüşlüğü, b) Kamu kesiminde çalışanların, demokratik kitle örgütlerinin işçi sınıfı partisinin siyasal otorite ve disiplin eğitimini yeterince almamaları, c) Bazı ilerici unsurların sermaye çevrelerinin oyununa gelmeleri.

3 — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin Türkiye İşçi Partisi'ne işbirliği önerisi çok önemli ve doğru bir tutumdur. Bu işbirliği giderek iki partiyi siyasi olarak bütünleştirmelidir. Bu bütünleşmede biri ötekine katılmamalıdır. Ortak bir birleşme kurultayı eşit koşullarda gerçekleştirilmeli, yasal prosüdür gözden ırak tutulmadan ortak karar alınmalı, alınan ortak karar her iki partinin genel kurullarında görüşülüp kesin karara bağlanmalıdır. Bu kurultaya konuk ve gözlemci olarak,

a — İşçi sendikalarının temsilcileri,
b — Demokratik kitle örgütlerinin temsilcileri,
c — İşçi sınıfının bilimine inanan bilim adamları çağırılmalı.

4 — Kısmi senato seçimlerine kadar sosyalist partilerin bütünleşmeleri gerçekleşirse, tek bir parti olarak seçimlere katılınmalı, tüm ilericilere bu partiye oy vererek parlamentoda temsil çağrısı yapılmalıdır.

Bütünleşmeye zaman elvermez ise kısmi seçimde partiler birbirlerini hangi ilde destekleyeceğini gündeme getirmeli ve kesin karar alınmalıdır.

5 — Soldaki siyasal güçler ile demokratik kitle örgütlerinin eylem birliği sağlanmalıdır. Soldaki siyasal güçlerin işbirliği ve giderek bütünleşmesinden sonra demokratik kitle örgütlerinin yetkili temsilcileri bir araya gelmeli, sol sapmalara ve disiplinsizliklere karşı kesin tavır ve karar almalıdır. Faşizme ve gericiliğe karşı siyasal otoritenin disiplini altında eylem birliği gerçekleştirilmelidir.

İSMAİL BAŞBUĞ
Çankaya İlköğretim Müdürü

Sayın Ali AKTÜRK,

Çalışmalarınızın tüm ilerici güçlerin beraberliğinde bugüne kadar yaptığı katkılara bir halka daha eklemesinden duyduğumuz kıvanç sonsuzdur. Ülkemizin içinde bulunduğu koşulların değerlendirilmesini ve birlik konusundaki çabalarınızı, titizlikle izliyoruz ve demokrat çevre olarak olumlu adımlarınızın daha da büyümesi dileğiyle başarı ve esenlik dileriz. Anketinizde yer alan konulardaki görüşlerimi bu vesile ile sunarım.

1) Türkiye'de ilerici güçlerin dağınıklığının giderilmesi konusunda kayıtsız şartsız yaratılması gereken, işçi sınıfının merkezi siyasal otoritesi acilen oluşturulmalıdır.

2) Halkın çıkarlarını, tekke çıkarları doğrultusunda kullanmaları ve bilimden ve dünya pratiğinden yoksun olmalarıdır.

3) Bu önerinin kitlelere açıklanması olumludur ancak, politik duyarlığı yüksek ve nazik bir öneridir.

4) Seçime ortak bir program çerçevesinde girilmesinde doğal olarak yararlar vardır ve işçi ve meslek örgütlerinin de bu konuda kayıtsız kalmamaları ikna ile sağanmalıdır.

5) Koşulları vardır, ancak geçmiş zaman içinde de görülmüştür ki, demokratik güçbirliğinin sağlanmasında ve hayata geçirilmesinde sosyalist partilerin eksikliği bu işin kotartılmasına engel olacağı açıktır. Bu nedenle zaman geçirilmeden bu platforma sosyalist partilerin katılmasının zorunlu olduğu kanısındayım.

Başarılar ve dostça sevgiler.

Av. Öner Kandemir
ORDU

Kulamensucat Fab. A.Ş. torna atelyesinde çalışmaktayım. Kendim teksif sendikası üyesi ve yönetim kurulu üyesiyim. Partinizin sosyalist hareketin birliği konusundaki girişimlerini çok olumlu karşıladım.

Birlik konusundaki görüşlerim şunlardır:

1 — TSİP, TİP, İlerleme, Özgürlük Yolu, DDKD'lilerin ortak bir cephe oluşturarak tek bir partide birleşmelerini öneririm.

2 — Şu ortamda işçi sınıfında en büyük zararı, grupçuluk yapmaktadır.

3 — Çok olumlu karşılıyorum.

4 — TSİP, TİP İlerleme, özgürlük yolu, DDKD'nin seçim platformunda birleşmelerini isterim.

5 — Sosyalist birlik içinde gördüğümüz çizgilerle ittifak yapılmalıdır.

Vecdi İNCEOĞLU
TEKSİF Çamdibi Şub.
Yönetim Kurulu üyesi
İZMİR

Gezi Anıları

(Leningrad, 26 Haziran 1979) G.Kaçmaz

Piskarevskoye ve İki Küçük «Tanya»

Piskarevskoye mezarlığının giriş kapısındaki müzede minik bir not defteri var. Tanya'nın anı defteri. 1942 yılında Nazi bombardımanlarından birisinde ölmüş bu yavrucaktan arta kalan tek şey bu deftercik.

Sararmış, buruşmuş, yer yer yırtılmış sayfalar üzerinde sırasıyla şunlar okunuyor:

«...Bu gün büyük annem öldü... Bugün arkadaşım Maria öldü... Bugün ağabeyim öldü... Bugün de sevgili annem öldü. Artık yapayalnız kaldım.»

Piskarevkoye, 1941-1944 faşist-Nazi saldırısı sırasında hayatını yitirmiş BİR MİLYON Leningard'lının anısına yapılmış. Bu toplu mezarlık dünyada eşi benzeri görülmemiş bir kahramanlık ve fedakârlık destanının anıtı kuşkusuz. 900 gün ve 900 gece Nazi ablukası altında kalmış bu kentte sadece açlıktan ve soğuktan ölenlerin sayısı 200 binin üstünde. Ancak, bu ketin 7'den 70'e tüm insanları ne pahasına olursa olsun dayanmışlar Kurtarmışlar «Leningradı» ve

Fakat bu mezar taşlarını
dinleyen sizler hatırlayın:
HİÇBİR ŞEY VE HİÇBİR
KİMSE UNUTULMADI.

....

Mezarlıktan çıktık. Dışarşarıda uçsuz bucaksız yemyeşil bir alan uzanıyor. Tertemiz, bakımlı ve düzenli. Annesiyle birlikte gezintiye çıkmış minik bir kız çocuğuna rastlıyoruz. Özenle giydirilmiş, sarı saçlarının tepesinde beyaz kurdelesi dev bir kelebek gibi duruyor. Minik kız fevkalade sağlıklı, renkli ve neşeli görünüyor. Bir elinde oyuncak ayı taşıyor. Öbür elinde de kocaman bir dondurma külâhı.

Rehberimizin yardımıyla çocukla konuşmaya çalıştık. Adı «Tanya» imiş. Tanya, Tatyana adının kısaltılmış şekli. Bu ada çok sık rastlanıyor. 4 yaşındaymış. Annesi teknisyen, babası işçi imiş. Bu civarda, yani Leningrad'da oturuyorlarmış. Tanya dondurmasıyla işaret etti. «İşte orada», ileride, önlerinde yemyeşil bahçeler görünen blok apartmanlar uzanıyor. Tanya gündüzleri kreşe gidiyormuş. Bugün tatil günüymüş. Ve kreşte en çok yüzme saatinden hoşlanıyor, havuzdan hiç çıkmak istemiyormuş. Bir de hayvanat bahçesindeki kocaman beyaz ayının «çocuklarına» bayılıyormuş.

«Tanya» dedik. «Bu yıl sizin yılınız. Yani çocuk yılı. Bizim geldiğimiz ülkede, ayrıca dünyanın tüm ülkelerinde senin yaşında olan milyonlarca kardeşin var. Tüm kardeşler için bir şey diler misin?»

Tanya anladı ve hemen diledi.

«Bütün kardeşler, kardeşlerim çok, çok, çok marojni (dondurma) yesinler. Ve hepsinin birer Mişa'sı (oyuncak ayısı) olsun!»

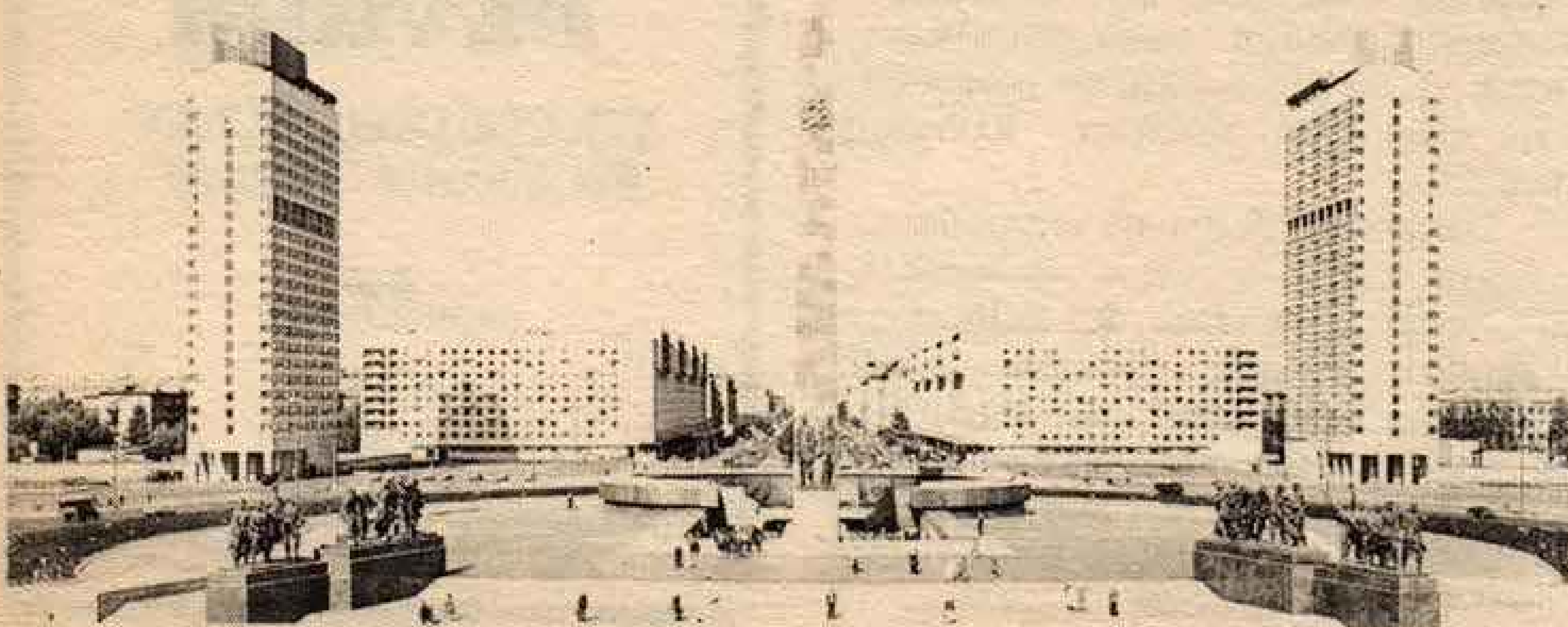
Dileğine yürekten katılırız minik kız.

Sovyetler Birliğinin «imtiyazlı sınıfı»nın küçük temsilcisi, hoşça kal!

«Sosyalizmi»!

Adsız Kahramanlar Adına Dikilen Zafer Heykeli

Mezarlık muhteşem bir park görünümünde. Yüzbinlerce insanın toplu halde gömülü olduğu, yemyeşil çimen ve renk renk çiçeklerle bezenmiş mezar kümeleri yanyana, sıra sıra uzanıyor... Burası bir «mezarlık» değil. Burası bir «zafer» alanı! Hoparlörlerden yükselen müzik, abluka sırasında halka büyük moral güç katan Sovyet bestecisi Şaştakoviç'in ünlü 7.nci Senfonisi.

Piskarevskoye, faşizmin yenilgisinin 30. ncu «zafer» yıldönümünde Leningradlı mimarlar, heykeltraşlar, inşaat işçileri tarafından yapılmış ve gereken parayı halk vermiş. Ayrıca, bu toplu anıtın yapımında yüzlerce, binlerce Leningradlı, diğer kentlerden katılan Sovyet yurttaşları ve dış ülkelerden gelen «dostlar» gönüllü olarak çalışmışlar.

Mezarlığın bitiminde, ellerinde defne dallarından örülmüş çelenk tutan bronzdan yapılmış bir kadın, «adsız kahramanlar» adına ZAFER heykeli yükseliyor. Adsız kahramanlara kırmızı karanfiller sunduk biz de.

Yaz kış, hergün ellerinde renk renk çiçek buketleriyle gelen ziyaretçi topluluklarıyla dolup taşıyor bu anıt. Burada insanın yüreği aynı anda iki karşıt duyguyla doluyor.

Sonsuz bir saygı, toprağın altında yatan 1 milyon insana... Ve sonsuz bir nefret, faşizme karşı...

Mezarlığın granit duvarları üzerinde şu sözler kazılmış:

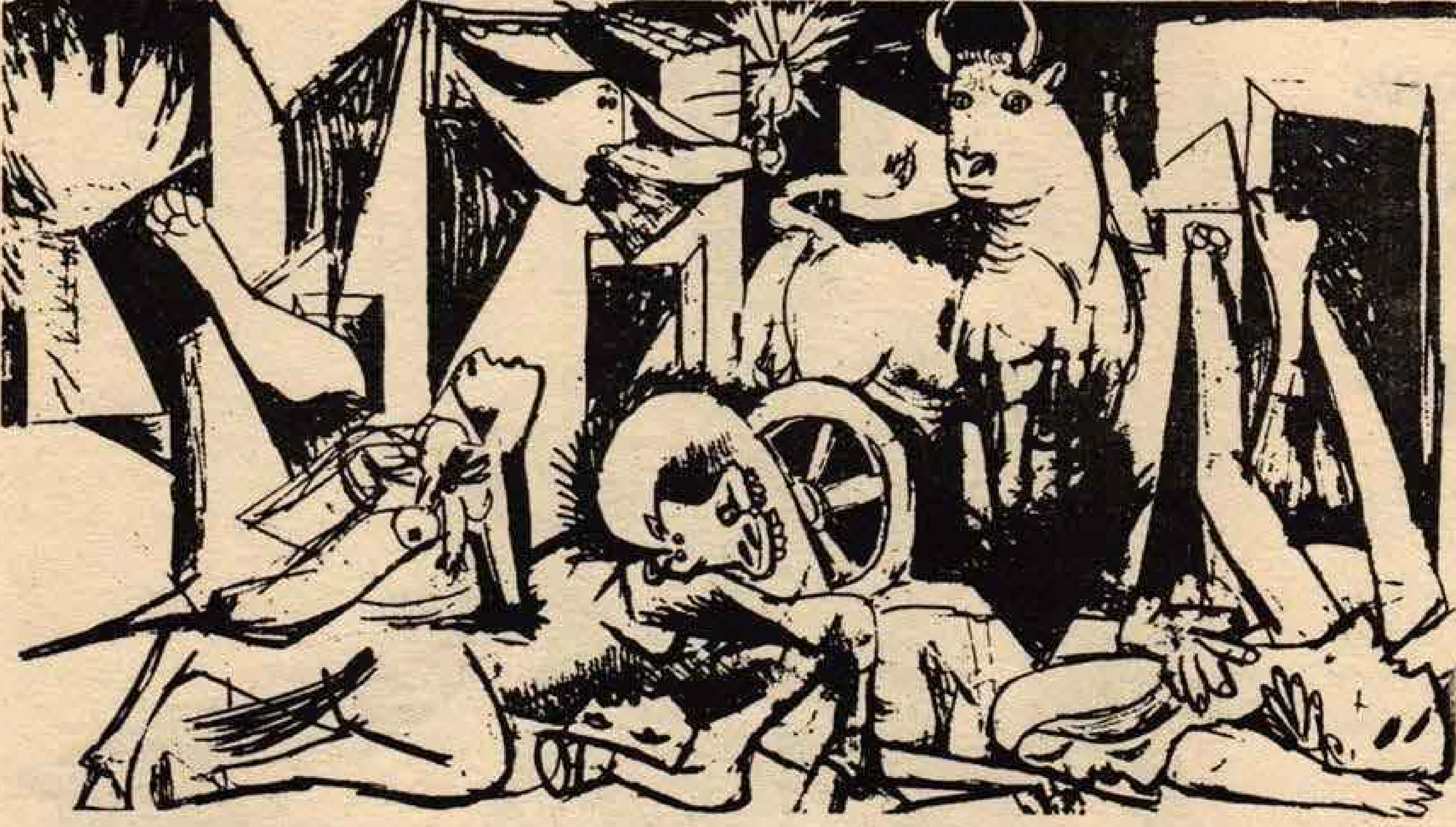
Burada Leningradlılar yatıyor
Yanyana erkek, kadın ve
çocuklar.
Kızıl Ordu askerleri yatıyor
onların yanında.
Hayatlarını verdiler
Savunmak için seni Leningrad,
Ve Devrim'in doğduğu yeri.
Adlarını sana söyleyemiyoruz
Sayıları çok çok fazla.
Granitlerde korunacaklar
sonsuza kadar.

Evet, tanıdığımız dostlar böyle söylüyorlar. «Bizde bir «imtiyazlı sınıf» vardır o da çocuklardır», diyorlar. Doğru!..

Gezdik, gördük. Kentlerin en güzel yerleri çocuklara tahsis edilmiş. En ucuz en güzel eşyalar çocuklar için. Dondurmalar, pastalar, kurabiyeler ve oyuncaklar... Herşey seferber edilmiş çocukların sağlıklı, mutlu, en iyi şekilde yetişmesi için.

Otele dönerken otobüsümüzün radyosunda Sovyet Çocuk Korosunun söylediği «Çocuk Marşı»nı dinliyoruz.

Her zaman anne olsun
Her zaman gökyüzü olsun
H erzaman anne olsun
Her zaman ben olayım...

Fahrettin ÇELİK

Barış Mücadelesi ve Sanat

Barış için mücadele, barışı savunma mücadelesi günümüzde insanlığın en önemli sorunlarından biridir. Ve özünde insan yaşamının savunulmasıdır. Barış için mücadele insan varlığının korunması mücadelesidir aynı zamanda. Çünkü günümüz dünyası karmaşık bir düzeye ulaşmıştır. Dünya tarihinin hiçbir döneminde insan varlığı bugünkü kadar tehdit edilmemiştir. Atom ve hidrojen bombalarının yanında, «temiz bomba» diye övünçle sunulan Nötron Bombası, emperyalizmin insanlığın başı ucunda sallandırdığı Demoklesin Kılıcı işlevini sürdürmektedir. Hedef, insandır, insan yaşamıdır.

Bu tehdidin ve karmaşıklığın karşısında bir başka ve soylu konum daha yer almaktadır. Bu konum, geleceğe olan güven ve insanlığın gelecekteki gelişmesi yolunda beliren umutların güçlenmesini getirmektedir. Helsinki, Salt II gibi gelişmeler de diyalektik bütünlüğün öbür ucunu oluşturmaktadır.

Bu nedenle barış mücadelesi çok yönlü bir bütünlük içinde düşünülmelidir. Ve dünyanın barış yanlısı güçleri, ellerine geçen her olanaktan bu yolda yararlanmasını bilmelidirler. Çünkü barış hareketi insanların ya da ülkelerin öznel niyetlerini içeren bir iyi niyet belirtisi ya da bir politik yatırım değildir. Bilimsel bir gerçekliğe ve temel bilimsel bir ilkeye dayanmaktadır. «Siyasal sistemleri farklı olan ülkelerin barış içinde bir arada yaşamaları» temel ilkesine dayanan barış mücadelesi, ne bir burjuva hümanizmasıdır ne de, kimilerinin iddia ettiği gibi, emperyalizmle uzlaşmadır. Özünde devrimci bir görevdir. Bu niteliğiyle de Dünya Devrimci Süreci'nin ayrılmaz bir parçasıdır.

Çünkü emperyalizmin ekonomik bütünselliği, büyük bir oranda silahlanmaya ve militarizme dayalıdır. Bu nedenle, her barışçı çabayı, emperyalist ekonomiye indirilmiş bir darbe olarak değerlendirmek gerekir.

Barış mücadelesinin özünü ve boyutlarını araştırmak ya da bu konuda yazılanları, söylenenleri tekrarlamak değil amacımız. Barış mücadelesine her alanda katkıda bulunmak gerektiği gerçeğinin bir daha bilince çıkarılması ve barış konusunun geniş bir perspektif içerisinde kavranması gerektiğini vurgulamalıyız.

Barış mücadelesine katkıda bulunmanın bir başka alanı da sanattır.

Barış mücadelesi devrimci bir görev olduğuna göre, sanatın da bu alanda bir payı, bir sorumluluğu olması gerekir. Hele sözkonusu insansa, insanın yaşamının savunulmasıysa, burada en büyük görev sanata düşer. Çünkü, özde sanatın tek konusu, özü, insandır. Biçimde, yöntemde ne kadar değişiklik gösterirse göstersin, başlangıcından beri sanatın konusu, insan ve «insani öz»ü araştırılması olmuştur.

İnsanı değişik boyutlar içinde kavrayarak, onun insansal oluşumuna katkıda bulunmaya çalışmıştır.

Çağ içinde insanın kavranması, yansıtılması ve oluşturulması sanatsal sürecin özgün yanını oluşturur. Bunu yaparken de insan-doğa ilişkilerini gözardı etmeden, bir bütünsellik içinde ele alır. Bu nedenle maddi doğanın da gerek insan yaşamında, gerekse oluşumunda olsun önemli bir payı var. Aynı zamanda, insan yaşamıyla birlikte maddi doğanın korunması da barış mücadelesinin bir başka yanını oluşturur. Sağlıklı bir insan yaşamı ancak maddi doğanın korunmasıyla mümkündür.

Bu açılardan bakıldığında barış mücadelesi sanatın birincil görevleri arasına girer. Çünkü barış mücadelesinin hedefleriyle sanatın hedefleri çakışmaktadır. Çünkü barış mücadelesi doğrudan doğruya insanla ve insan yaşamında çok önemli bir işleve sahip olan doğayla ilgilidir. Günümüzde ise insanın hem yaşamı, hem de yaşamı için gerekli olan doğal çevresi tehdit altındadır. Sanat, kendi özünü koruyabilmek için bunlarla mücadele etmek zorundadır. Yani hayatı savunmalıdır sanat.

Sanat, bu görevi başarıyla yapmada çok daha köklü sonuçlar verebilecek olanaklara sahiptir. Gerçi bu alanda Sosyalist Sistem'in övgüyle karşılanması gereken çabaları izliyoruz. Helsinki Belgesi, Salt II Anlaşması, politik alanda emperyalizmin hayat alanını daraltan, barışçı bir dünya için önemli perspektifler sunan gelişmelerdir. Ve barış mücadelesinin politik yönünü oluştururlar. Kuşkusuz sanat çabasının dışında farklı yöntemlerin ürünüdürler. Fakat barış mücadelesinin çok yönlülüğü içinde, başka yollar, başka araçlar da kullanılmalıdır. Bu alanlardan da barış mücadelesine en yatkın olanı sanat alanıdır, sanatsal yöntemlerdir.

Sanat da bu olanaklarını barış mücadelesine seferber etmek, onları kalıcı bir barış yolunda kullanmak durumundadır. Çünkü sanatın «insan yüreğini etkileme»de ve yaşamı tamamlamada vazgeçilmez silahları vardır. Bu silahlarını kullanmaktan, kendi özünü koruması açısından, kaçmamalıdır. Bu soylu mücadelede olanaklarını kullanmaktan kaçan sanat, sanat olma saygınlığına erişemiyeceği gibi bu tür sanatçılar da gerçek sanatçı olamazlar.

Sanat, bir dildir çünkü. Tüm insanlığın konuştuğu ortak bir dil. Bu dili geliştirmek, tüm insanlara aynı dille seslenmek gerekir. Sanatçı bu dili kullanmasını bilirse, hangi renkten, ırktan, dilden ya da coğrafi bölgeden olursa olsun, insanlar arasında önemli bir yakınlık oluşturabilir. Onlarda ortak olan özellikleri ortaya çıkarabilir. Giderek bu ortak noktaları ön plana çıkararak insanlar arasında evrensel bir yaklaşım sağlayabilir.

Fakat bu sınıfsal konumu gözardı eden bir yaklaşım değildir kuşkusuz. Bireysel teklik içinde evrensel olanı yakalama çabasıdır. Konuyu gerçekliğin boyutları içinde düşünmek ve «farklı toplumların bireylerine sanat merceğinden bakmak...» gerekir. İnsanları birleştiren ve ayıran düşünce yetenekleri ya da zihinsel yeteneğe sahip oluşları değil, gerçek olarak ne düşündükleridir. «İnsan, toplumsal ilişkilerin değişmesiyle sürekli olarak değişir ve oluşur.» Yani insan bir oluşumun ürünüdür. İşte sanatçı gerçekliğin kurallarına sadık kalarak bu değişimi ve oluşumu yakalayabilirse, dünyanın değişik yerlerinde, değişik konumlarda ve çok daha değişik yaşama biçimi içerisindeki insanların sayılamayacak kadar ortak noktaları olduğunu görecektir. İşte bu noktada sanatçı, insanlığın ortak dilini yakalamış ve bu dili geliştirme perspektifine ulaşmanın yollarını kavramış demektir.

Barış mücadelesi bu anlamda sanatçıya önemli görevler yüklemektedir. Sanatçı, bu ortak dili kullanarak insanları birbirine yakınlaştırmalı, insanlığın özlemlerini gerçekleştirmede bireyleri hazırlamalıdır. Onları, geleceğin barışçı dünyası için çaba harcamaya, bunu sağlamaya katkıda bulunmaya yöneltmelidir.

Çünkü günümüzün dünyasında savaşın kaynağı emperyalizm ve ayrılmaz öğesi militarizmdir. Emperyalizme karşı mücadele vermek, bir anlamda barışı savunmaktır. Emperyalist savaşları engelleme çabaları yaygınlaşır ve hız kazanır, savaşın kaynağı olan emperyalizmin hayat alanı ne kadar kısıtlanırsa, dünya barışına ulaşma özlemi o kadar yakınlaşacak ve kolaylaşacaktır. Sanat, emperyalist savaş kışkırtıcılığına karşı bir birikim yaratabilir. Emperyalizme, militarizme ve silahlanmaya karşı bir bilinç oluşturabilir. Bu durum, sanatı özü olan insanı yoketmeye çalışan emperyalist savaş tehlikesini azaltacağı gibi, kalıcı barışın sağlanmasında da önemli işlevler görecektir.

Bu, insan olarak, birey olarak sanatçının yükümlenmesi gereken yadsınmaz bir görevdir de aynı zamanda. Çünkü gerçek sanatçı tarihin her döneminde haksız savaşlara karşı olmuştur. Savaş kışkırtıcılığı yapmak, savaşı yüceltmek, sanatçı kişiliğiyle bağdaşır bir durum değildir kuşkusuz. Fakat emperyalizmin güdümü ve şişirmesiyle, savaş çığırtkanlığı yaptırdığı sözde sanatçılar da yok değil. Örneğin, Solzhenitsin, şimdilerde sesinin kısılmasına rağmen, bir zamanlar bu çığırtkanlığı hakkıyla (!) yapmıştı. Solzhenitsin ve onun gibilerin dışında kalan tüm gerçek sanatçılar, savaş olgusunun insanlık üzerinde açtığı yaraları bilirler ve bu nedenle emperyalist savaşlara her zaman karşıdırlar.

Sanatın çalışma alanı insandır. Savaş ise insana karşıdır. «İnsansız bir dünyanın güzelliklerini hiçbir sanatçı somutlayamaz, somutlasa bile, derdini anlatacak insan bulamıyacağı için sağır ve dilsiz kalır.»

İşte bu nedenlerden ötürü sanatçı, kişiliği gereği savaşa karşıdır. Fakat bu karşı oluş, kimi zaman sanatçının sınıfsal konumuna, düşünce yapısına göre birtakım nitelik değişiklikleri gösterebilir. Asloları bu, savaşa karşı, gözüsulu bir burjuva hümanizmasiyle değil, böyle bir burjuva hümanist anlayışın ötesinde, bilimsel temele dayalı, gerçekçi bir karşı çıkışla somutlanmalıdır. Bu somutlanış da günümüzde barış mücadelesinin özünü kavramakla olur.

Bu alandaki politik çabaları sanatsal çalışmalarla birleştirerek, emperyalist ülkelerde barış hareketinin yaygınlaştırılması, militarizmin propagandalarının etkisiz kılınması, daha geniş kesimlerin barış hareketine aktif olarak kazanılması gerekmektedir.

Bunun için de C. Aytmanov'un deyişiyle: «Edebiyat, yaşamın ve insanlığın yazgısının tüm karmaşık yapısını inançla yeniden yaratan çok yönlü bir prizma olmak zorundadır.» Ve sanatçı, yaşama Helsinki'nin pirizmasından bakmasını bilmelidir.

Barış ve Demokrasi Aşkının Şiirimizdeki İlk Örneği:

TEVFİK FİKRET

Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombasının getirdiği vahşi yıkım, bütün korkunçluğuyla, insanlığın belleğindeki silinmez izlerle, tarihin en acı sahnelerinden biri olarak kalacaktır. Ancak bu vahşeti, sadece acıyla anmak, insanlığı yeni bir atom bombası vahşetinden korumaya yetmiyor Barışın korunması ve kalıcılığı için evrensel bir dayanışma ve mücadele olmaksızın, dünyanın tüm barışç güçlerinin birliği kazanılmaksızın emperyalist savaş kışkırtıcılığını etkisizleştirmek olanaksızdır. Bugün, bilim ve sanatın tüm verilerinin savaşa karşı etkin bir silâh olarak yığınsallaşması, tüm ilerici ve sosyalistlerin başlıca görevi olma özelliğini ısrarla dayatmakta, ulusal ve evrensel demokratik kültür birikiminin yeni kazanımlarla zenginleştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Yirminci yüzyıl şiirimizin ilk güçlü soluğu Tevfik Fikret, şiirinin devrimci-demokratik, genç unsurlarıyla, barışın etkili sesi olarak güncel mücadelenin ana kaynaklarından biri olabilecek güçteyken, bu özelliğinden pek söz edilmemesi, ülkemiz barış güçleri adına bir kayıptır. Özellikle, kültür cephesi için kesinlikle böyledir. Oysa Tevfik Fikret'in tarih ve savaş karşısında kaba anlamda bile olsa takındığı maddeci tavırdan, ilericilerin bugün bile öğrenecekleri vardır. Onun şiirindeki insanlıkçı öğeler, halklar arasında kardeşlik duygularının gelişmesini hızlandırmaya elverecek yetkinlik ve güçtedirler. Gericiliğin yetmiş yıldır Fikret'i diline dolayarak yıpratmaya çalışması boşuna değildir. Ne var ki, ilerici tarihsel mirası, yoksaymada yer yer onlardan geri kalmayan kimi günümüz «ilericileri»nin özellikle barış mücadelesinin önemini kavramıyanların Fikret'i de atladıkları, dudak büktükleri ibretle gözlenmektedir.

Tevfik Fikret'in, gerek tarihe bakışında, gerekse savaşlar ve toplumsal bozukluklara karşı tavır alışında idealist eğilimler yok değildir. Tarihsel düreçteki «ezen-ezilen» ikiliğini görmüş olmakla birlikte bunun nasıl alt edileceği konusunda, burjuva demokratik anlamda da olsa, tutarlı bir mücadele anlayışına yönelemeyişi bu nedenledir. Geleceğe olan umudunu en yalnız anlarında bile korumuş olması, onu herhangi bir burjuva demokratından daha ilerde tutan bir özelliktir. Ama bu geleceğin nasıl kurulacağı konusunda gençliğe güvenden başka bir öneri getiremeyişi, «ezen-ezilen» ikiliğinin hangi demokratik düzeyde ve hangi maddi güçlerle aşılacağı sorununda Fikret'i çaresiz bırakmıştır. Nitekim, umduğu demokratik, insancıl gelişmeler 1908 burjuva demokratik hareketiyle gerçekleşmeyince, yer yer karamsar bir eleştiriye yönelmesinde bunun rolü vardır Kapitalizmin gelişmesindeki özgül koşulların Türkiye'de başka ülkelere oranla kendini daha ağır biçimde hissettirmesi, burjuva devriminin sınıf güçlerinin Fikret'in yaşadığı dönemde henüz yeterince olgunlaşmaması, onun ideolojik belirsizliğindeki başlıca etkendir. Ama onun devrimci-demokratik karakterinin genelde oldukça ileri eğilimleri barındırıyor olması da bir anlamda bu olgunun sonucudur.

Tarihe baktığında yıkımdan başka birşey görememesi, tarihi yapan ve ilerleten güçleri gözden kaçırması; insanlığı mahveden savaşların ortadan kalkmasıyla gerçek özgürlüğün, ezen ve ezilenin olmadığı bir hayatın gerçekleşebileceğini görmekle birlikte, bunu sağlayacak güçlerin neler olduğunun kavrayamaması, hep ondaki ideolojik belirsizliğin birer sonucudur. «Kahramanlık.. Esası kan, vahşet;/ Beldeler çiğne, ordular mahvet./Kes, kopar, kır, sürükle, ez, yak, yık;/Ne aman bil, ne ah işit, ne yazık,/Geçtiğimiz yer ölüm, elem dolsun;/Ne ekinden eser, ne ot, ne yosun;/Sönsün evler, sürünsün aileler,/Kalmasın hırpalanmadık bir yer./Her ocak benzesin mezar taşına,/Damlar insin yetimlerin başına.»

Şu dizelerde, sınıflı toplumların tümüne özgü genel tarihsel doğrular, tarihin metafizik değerlendirmesinin aşılmasına doğru önemli vargılar niteliğindedir: «Doğruluk dilde yok, dudaklarda;/İyilik ayaklarda, kötülük kucaklarda,/Tek gerçek: zincirli gerçek/Tek güzel söz: kılıçların sözü/Hak güçlünün, söz · kötünündür./En açık bilgelik; ezmiyen ezilir;/Her şeref yapma, her mutluluk piç;/Her şeyin başı sonu hiç.» Materyalizme doğru, tarihi maddeci bir yöntemle kavramaya doğru atılmış önemli bir adımdır bu. Ancak, tarihin yalnızca bunlardan ibaret olmadığı, o tarih içinde emekçi sınıfların şanlı mücadelelerinin de yer aldığı, oysa tarihin bu yönünün burjuvazi tarafından sürekli inkâr edildiği göz önünde tutulursa, Fikret'in tarihe bakışında çok önemli bir eksikliğin varlığı görülecektir. Üstelik mutlulukların piç olmadığı, zenginliklerin emekçi sınıflarca yaratıldığı da düşünülürse, şairin metafizikten tam anlamıyla kurtulamadığı anlaşılacaktır.

«Beşerin böyle delâletleri var:/ Putunu kendi yapar, kendi tapar» diyebilen Fikret, materyalizme, insanlığın kardeşliğine, onun özgür geleceğine inancı ise şöyle anlatır: «Toprak vatanım, nev-i beşer milletim.. İnsan/İnsan olur ancak, buna izanla inandım/Şeytan da biziz, cin de, ne şeytan ne melek var;/Dünya dönecek cennete insanla, inandım./Fıtratta (yadarılışta) tekâmül ezelidir; bu kemâle/Tevrat ile, İncil ile, Kur'anla inandım./Kollar ve boyunlar çözülüp, bağlanacak hep/Yumruklar o şıngırdayan zincirle inandım.» Şair, tarihin aynı zamanda insanlığın gelişmesini gösterdiğini de bu dizelerle açıklarken, buna en başta dinlerdeki gelişmenin kanıt olduğunu vurguluyor.

İnsanlığın özgür yarınlarına, savaşsız bir dünyaya sonsuz inanç taşıyan Fikret, demokratik kültürümüzün yüz akı şairlerindendir. İlerlemenin kaynağında bilimin, üretici güçlerin bu önemli halkısının varlığını gören şair, metafizik düşüncenin yıkılmasında kültürümüzün öncü adlarından biridir. İnsancı, demokratik gelişme mücadelesinde, toplumumuzda barışçı bir anlayışın olgunlaşması sürecinde, Tevfik Fikret'in omuz silkilemiyecek payı vardır, halen de olmaktadır, olacaktır. Bu gerçek kabullenilmeli, Fikret'le gelen olumlu değerlerin daha da yaygınlaşması ve yeni boyutlar kazanmasında, onun mücadele ve emeği, bütün canlılığıyla yaşatılmalıdır.

Burjuva Somutunun Derin Tasvircisi:

BALZAC

Balzac, gerçekçi edebiyatın üzerinde en çok konuşulmuş birkaç kişisinden biridir. İşin şaşırtıcı yanı, bu tartışmaların, burjuva eleştirmenler arasında yapılanlardan çok daha fazlasının sosyalist eleştiri kapsamında yapılmış olmasıdır. Denebilir ki, Balzac; Gorki'den·Brecht'e ve Lukacs'a kadar, sosyalist gerçekçiliğin yöntem ilkeleri üzerine kafa yoranlarca, burjuva eleştirmenden çok daha titiz bir biçimde irdelenmiştir. Marks'ın, «Fransız kapitalizminin gelişimini yönlendiren yasaları derinden kavrayan yazar» olarak nitelediği Balzac, doğaldır ki, bir yandan gerçekçiliğin yöntemi konusunda ve bu noktada dayanılacak edebi birikim açısından, bir yandan da burjuva toplumunun somut güncel ilişkiler içinde algılanması bakımından, sosyalist eleştiri için önem kazanmış ve onun tartışma gündeminden eksilmeyen bir yazar olarak kalmıştır. Marks, sorunun ikinci yanına açıklık getiren şu ünlü belirlemesiyle, Balzac'ın tarih içindeki yerini de tanımlamış olmaktadır: «Kapitalist üretim ilişkilerinin insanlar arası ilişkiler planında nasıl belirdiğini en somut biçimde görüp anlamak için, Balzac'ı okumak şarttır.»

Balzac'ın bu değeri konusunda üç aşağı-beş yukarı birleşilmektedir, sosyalist eleştiri, Balzac'ın insan tasvirinden bugün de öğrenilecek çok şey bulunduğunu genel ilke olarak benimsemektedir. Marks ve Engels'in bu konudaki yargılarını bilmeksizin, Tolstoy üzerine Lenin'in de benzer yargılarının bulunması, gerçekliğin toplumsal ilişkiler bütünlüğü içinde yansıtılması yönteminin en azından burjuva toplumunun gelişme dinamiğini kavramadaki yeterliliği üzerine yeterince fikir vermektedir. Aslında bu, Balzac'ın da temel sorunudur ve şu sözleri, onun kendi çağına, bir dönemin toplumsal ilişkiler tarihine ne denli tutarlı baktığını gösterir:

...Her hayvanın alışkanlıkları, hiç değilse bize göre, sürekli olarak birbirlerinin benzeridir; oysa bir prensin, bir bankerin, bir sanatçının, bir burjuvanın, bir papazın, bir yoksulun alışkanlıkları, elbiseleri, sözleri, barınakları birbirlerininkine benzemez, uygarlıklara göre de değişir. Bunun için, ortaya çıkarılacak eserin (İnsanlık Komedyası) üç boyutlu olması gerekiyordu: ...kişiler ve düşünceleriyle verdikleri maddesel görünüş (erkekler, kadınlar ve nesneler dünyasının ilişki bütünlüğü).

Bu teorik çerçeveden yola çıkan Balzac, kapitalizmle birlikte tüm insani ilişki ve değerlerin altüst oluşunu, yeni yeni tarihsel koşullardaki alışkanlıkları, insanı hayvandan ayıran «nesneleri değiştirirken kendini de değiştirme» olarak belirlenen temel farkı, çağını gerçekçi bir biçimde gösterme ilkesine sonuna kadar bağlı kalarak İnsanlık Komedyası adlı dev eserinde ortaya çıkarmaya çalışır. Balzac, burjuva toplumunun çözümsüzlüğünü görüyor, insanlığı tarihte görülmemiş bir yozlaşmaya sürüklediğini seziyor, yaşıyor, bunun acısıyla yazıyordu. Ama bu yozlaşmanın rahminde büyümekte olan yeni değerlere, bu değerlerin taşıyıcısı olan proleterlere güven duyamıyor, tersine duyduğu tedirginliği şöyle dile getiriyordu Köylüler'de:

Demokrasinin canlı ve eylemci mantığı olan Komünizmin toplumun manevi düzenine saldırmakta gösterdiği cür'et, halkta bulunan gizli gücün ihtiyatlı davrandığını ve daha bugünden toplumun sütunları Samson gibi zifayet salonunda yıkacağına, onları mahzende yerinden oynatmaya uğraştığını haber veriyor.

Sonuçta insanlığın geri dönülmez günlerinin özlemcisi kalan Balzac, gerçekte burjuvaziden bir tür öç almaktadır ama, tarihsel değeri tükenmiş bir öçtür bu. Kapitalizmin eleştirisi onu aşma uğruna değil de, ondan gerileme adına yapılmış oluyor. İşte kapitalizmin sosyalist eleştirisi ile eleştirel eleştirisi arasındaki nitel fark, kendini bu noktada gösteriyor. Eleştirel gerçekçi Balzac, sosyalist gerçekçi Gorki için, hele burjuva gerçekçiliğiyle göbek bağını tümüyle kesme çabasındaki Brecht için nasıl bir değer taşır?

Bunu gerçekte bir cümleyle özetlemek olanaklıdır: Balzac'ın insanı bütün bir toplmsal ilişkiler sistemi içinde ele alan gerçekliği, sistemin devinme karakteristiğine ağırlık verilerek, onun değişme zorunluğu ve yönü gösterilerek sosyalist gerçekçiliğin kapsamına alınmalıdır. Balzac'ın gerçekçiliği buna el veriyorsa, gerçek bir değer taşıyor demektir. Nitekim, sosyalist gerçekçilik bu değeri yakalamıştır.

Kapitalizmin Sporu ve Atletizmi

Bizde spor denir mi, futbol anlaşılır. Böylesi, özellikle genç insanları futbol fanatizmiyle afyonlamak isteyen kaymak tabakasının, onun borazanı «boyalı basın»ın da işine gelir. O kadarla da kalmaz. Futbol toplumda bir iptila haline getirildiğinden «boyasız» basın da, okuyucunun suyuna gitmek için spor sayfasının en az yarısını futbola ayırır. Zaten istese de, futbol dışında spor gazeteciliği için malzeme bulabilir mi, orası başka! «Boyalı», boyasız basın, radyosu, televizyonu, spor deyince bu denli «futbol»culuk yapmaktadır da futbolumuz kuş mu kondurmaktadır? Ne gezer! Spor denince futbol üzerine şartlandırılmış bir toplum. Öyle ki Arsenal'li «bilmemkim»in «bilmemne» takımından şu kadara transfer edildiğinden tutun da, Fenerbahçe'li Engin'in geçen geceyi hangi artistle geçirdiğine kadar teferruatı bilmeyen yok. Sokaklarda parklarda plastik top peşinde helak olan çoluk çocuktan geçilmiyor. Yine de Türk futbolu dış sahalarda sapır sapır dökülmekten ve düzinelerle gol yemekten kurtulamıyor. İçerde ise futbol diye yapılan, tam bir kör dövüşü! Kısacası bunca futbol iptilasına rağmen Türk futbolunun kalitesi nisbi olarak gün geçtikçe düşüyor.

Neden? Çünkü spor bir bütündür ve futbol, gladyatörlük değil, sporun dallarından sadece birisidir de ondan! Ve istenildiği kadar toplumsal iptila haline getirilsin, sporun bütünü içinde ele alınmayan futbol, kolay kolay futbol olmaz!

Herkes bilir ki, tüm sporların atası atletizmdir. Ayrıca yüzme, kürek, bisiklet vb. spor dalları da vücudun gelişmesinde atletizmden sonraki sırada yer alırlar. Bir toplumda bu sporlara önem verilmiyorsa, değil gereğince, asgari ölçüde bu sporlar yapılmıyorsa, geçtik yapılmasını, bu spor dalları sanki yokmuşcasına davranılıyorsa diğer spor dallarında gelişme beklemek tümüyle hayaldir. Aksine, iptila haline getirilen futboluyla birlikte sporun çöküntüye uğraması kaçınılmaz hale gelir.

Atletizmde ülkemizin seviyesi, son Balkan Şampiyonasında tüm açıklığı ve sefaletiyle bir kez daha gözler önüne serilmiştir. «Bu bir sistem meselesidir, spor mevcut toplum sisteminden ayrı düşünülemez. Spor gerçek insani işlevine ancak sosyalizmde kavuşacaktır» gibisinden kestirmeceler, genel bir doğruyu ifade etseler bile, somut gerçekliğin açıklamasına ve dolayısıyla bu konudaki acil taleplerin tespitine bir çözüm getirmez. Balkan Şampiyonası'na katılan ülkelerden üçü sosyalist, ikisi kapitalisttir. Türkiye'ye nazaran biraz daha ileri olan Yunanistan, orta gelişkinlik seviyesinde kapitalist bir ülke kabul edilebilir. Bundan yirmi yirmibeş yıl önceleri Türkiye ile birlikte dördüncülüğü ve beşinciliği paylaşan Yunanistan uzunca bir süreden beri Türkiye'yi sonunculukta bırakmayı ve diğer üç sosyalist ülke ile birlikte başabaş yarışmayı becerebilmektedir. Tabii bunu sadece erkeklerde yapabilmektedir. Gelişkin kapitalist ülkeler bile kadınlarda kadın-erkek eşitsizliğinin yarattığı büyük handikapı ortadan kaldıramazken gelişkin olmayan kapitalist ülkelerin sosyalist ülkelerle bir seviyeyi tutturmaları olası değildir. Bu nedenle Yunanistan ne denli çabalarsa çabalasın kadınlarda sosyalist Balkan ülkeleriyle hem ayar olamayacaktır. Erkeklerde ise, Yunanistan kıta ya da dünya çapındaki uluslararası büyük yarışmalarda sosyalist Balkan ülkelerinin başarısına hiç bir zaman erişemezse de Balkanlar çapında bir ilerleme sağlayabilmiştir.

Kısacası «sporun kesin çözümü sosyalizmdedir, önce sosyalizm gelsin sonra spor kurtulur» demek bugün ne yapılması gerektiğine ışık tutmadığı gibi, bu düzendeki geçici başarılar da esas çözümün mutlaka sosyalizm[illegible] olacağı gerçeğini unutturmamalıdır.

Konuyu sağlık meselesine benzetirsek da ha bir somutluk kazanır. Sağlığın kapitalizmde bir kâr aracı haline getirilmiş olması karşısında, **sağlık meselesi ancak sosyalizmle kesin çözüme kavuşacaktır** dememize rağmen, söz gelimi **hastahane yatak sayısını bugünlerden arttırılması** talebimizi ileri sürmeden edemiyorsak, benzeri şekilde sporda da sözgelimi, atletizmin toplumda yaygınlaştırılıp sevdirilmesi için gerekli somut önerilerimiz olmalıdır.

Nitekim çalışan geniş yığınlardan gördüğü ilgi nedeniyle atletizm, yüzme, bisiklet, kürek vb. temel sporlar kapitalist ülkelerde, özellikle gelişkin kapitalist metropollerde bir hayli yaygın bir şekilde yapılmaktadır. Üstelik gelişkin kapitalist ülkeler sporun toplumda gerçek işlevine ancak sosyalist sistem altında kavuşabileceğini somut olarak gördükten sonra, sosyalist ülkelerle başedebilmek, kaybettikleri eski üstünlüklerini geri kazanabilmek için bir hayli çaba sarfetmekte, spordaki devlet yatırımlarını ve teşviklerini alabildiğine arttırıp hızlandırmaktadırlar. Ama bu yoldan ne ölçüde başarılı olmaktadırlar? Ve bir yönüyle **kâr** aracı, diğer yönüyle de **afyon** olarak görüldüğü ve kullanıldığı sürece — ki kapitalizmin genel çerçevesiyle sporun başka türlü ele alınması imkânsızdır — kapitalist ülkelerin spordaki «gelişmeleri» nereye kadar sürecektir?

Bilimsel sosyalizm bu soruların ve benzeri pek çoklarının cevaplarını kolayca verebilir. Bir kere kapitalist ülkelerin büyük bir bölümünde, geri ve orta gelişkin kapitalist ülkelerde spor ya hiç gelişmemekte, ya da çok yavaş gelişebilmektedir. Geleneksel ya da ırka bağlı bazı istisnalar bu kaideyi bozmaz. Gelişkin kapitalist ülkelerde ise sporun geliştiği ileri sürülebilir. Gelişen sosyalizm karşısında ölüm kalım savaşı veren kapitalist metropoller, kapitalizmin sporda da somutlanan olumsuzluğunu örtebilmek için vargüçlerini harcamaktadırlar. Ancak ne kadar çabalasalar; 1) Sosyalizmde sporun gelişme ritmine ayak uyduramadıkları için, oldukça hızlı sayılabilecek bir gelişme seviyesi tuttursalar bile yine nisbi olarak gerilemektedirler. 2) Daha da önemlisi kadın erkek eşitsizliğinin spora yan[illegible] [illegible] sonucu kadınlardaki gerilikten [illegible] [illegible] kurtulamamamakta, sosyalist sistem [illegible] [illegible] spordaki bariz üstünlüğü karşısında devamlı ezilmektedirler.

Geçenlerde İtalya'nın Torino şehrinde yapılan Avrupa Atletizm Kupası bu iki gerçeğin bir kez daha kanıtlanmasına vesile olmuştur. Bu şampiyonada alınan sonuçların değerlendirilmesini bir başka yazımıza bırakarak, kapitalist ülkelerin spordaki aczlerini belgeleyen bir noktaya kısaca değinmek istiyoruz.

Son yıllarda şu çeşitten sözler çokça işitilmektedir: «Uluslararası şampiyonalarda madalyalar bir kaç ülkenin tekeli altına girmiştir. Bu nedenle diğer ülkeler açısından bu şampiyonaların —olimpiyatlar dahil— hiç bir çekiciliği kalmamaktadır. Dünya ve kıtalar çapındaki uluslararası yarışmalara son verilmelidir!»

Bu avazeler nedense hiç madalya kazanamayan ve kazanması da olası olmayan geri ve orta gelişkin kapitalist ülkelerden değil de, hep metropol ülkelerden yükselmektedir. Çünkü artık geçmişte büyük şampiyonaların tek hakimi olan ABD'nin tekeline ve hegemonyasına son verilmiştir. Ve çünkü, yine geçmişte ABD'den arta kalanlarla teselli bulan diğer gelişkin kapitalist ülkeler artık, «küçük» sosyalist ülkeler yüzünden kendilerine pek madalya kalmadığından uluslararası büyük yarışmalardan hazzetmemektedirler. Bu nedenle de Olimpiyatlar gibi çok önemli bir **halklar arası kardeşlik ve barış** olayını kötülemeye kadar işi vardırabilmektedirler. Onlar, uluslararası yarışmaları kapitalizmin spordaki aczini kanıtladıkça küplere binmekte ve çareyi bu gibi yarışmaları yasaklamakta görmektedirler.

Önümüzdeki **Moskova 80 Olimpiyat Oyunları**'nın sosyalizmin spordaki üstünlüğünü her açıdan bir kez daha kanıtlayacağı muhakkaktır. Olimpiyat sonrasında olimpiyatlara son verilmesi çığlıkları bu sefer en üst perdeden yükseltilecektir. Ama bütün bunlar nafiledir. Emperyalist metropollerinin egemen tekelci güçleri ne yaparlarsa yapsınlar, insan var oldukça insani olan spor da gelişerek varlığını sürdürecek ve halklar kardeşliğin, barışın ve dayanışmanın somutlandığı uluslararası spor yarışmalarına daha da sahip çıkacaklardır.

Birlik

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Organı

Sahibi: Türkiye Sosyalist İşçi Partisi adına Ahmet Kaçmaz — Sorumlu Müdür: Ali Aktürk — Yönetim yeri: Parmakkapı Tel Sokak 2/4, Beyoğlu/İST. — Abone bedeli: 6 aylık: 225 TL, 1 Yıllık 450 TL, yurt dışı iki katıdır. Avrupa temsilciliği: Nilgün Doğançay — 6300 Giessen, 1 Postfach: 5322 Federal Almanya — Banka No: Nilgün Doğançay, Deutsche Bank Konto Nr: 020 - 1640 Giessen - Deutschland — Baskı: ÇAĞDAŞ **OFSET — S.B.T.:** 20 Ağustos 1979